РНТБ УЗИНГА

1973 Беш йиллик: ҳал қилувчи йил меҳнат вахтаси

ЙИЛЛИК ПЛАН — 18 ДЕКАБРГА!

Ленин район корхоналари коллективларининг аҳди шундай

- 1973 йил топшириғига қўшимча бир неча миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.
- Электрон-техника заводи, модалар уйи, каноп фабрикаси, 3-автокомбинат коллективлари беш йилликнинг уч йили ва ҳал қилувчи йил планларини уддалаб қўйдилар.
- 43 минг меҳнаткаш социалистик мусобақада иштирок этаяпти.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 286 (2270). 10 ДУШАНБА ДЕКАБРЬ 1973 й.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

- Уч йиллик довон эгалланди, 1974 йил ҳисобига маҳсулот топширилмоқда.

Улкан манзилни кўзлаб

Йил бошида, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Саноат, қурилиш ва транспорт ходимларининг 1973 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш учун бутуниттифоқ социалистик мусобақани авж олдириш тўғрисида»ги қарори чиққанидан сўнг, Ленин райони меҳнаткашлари пойтахтнинг Фрунзе ва Сергели районларидаги корхона ва ташкилотларнинг коллективлари билан мусобақа ҳақида шартнома тузган эдилар. Шунингдек, Олмаотанинг Октябрь райони меҳнаткашлари билан ҳам мусобақалашиш ҳақида шартнома тузилганди.

Мажбуриятнинг асосий бандларидан бирида жумладан бундай деб ёзилганди: «Тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йили давлат планини муддатидан илгари — 1973 йил 28 декабрда бажариш учун район корхоналари ўртасида социалистик мусобақа авж олдирилсин. Ҳар бир ишчи, хизматчи, инженер-техник ходимнинг «Беш йиллик — муддатидан илгари!» шиори остида ўз зиммасига шахсий мажбуриятлар олишига эришилсин».

Шундай қилиб, социалистик мусобақага ижодий беллашиш руҳи сингдирилди. Ҳозир мусобақа яхши самаралар берганлиги ҳақида тўла ишонч билан гапириш мумкин. Ўн бир ойлик ишлаб чиқариш программаси муддатидан илгари — 25 ноябрда адо этилди. Саноат, транспорт ва алоқа корхоналарининг коллективлари планга қўшимча 7 миллион сўмлик ҳар хил маҳсулот ишлаб чиқардилар ва реализация қилдилар. Маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш суръати ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 11 процентга ўсди. Бу — катта ютуқ. Бу — мамлакат халқ хўжалиги ўтган йилга нисбатан деярлик 25,3 миллион сўмлик муҳим халқ хўжалиги буюмларини олди, деган гап.

Социалистик мусобақада электрон техника, «Ташхимсельмаш», химия-фармацевтика заводлари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг нашриёти, модалар уйи, каноп фабрикаси, Тошкент темир йўл бўлинмасининг транспортчилари, 3-автокомбинат, 143-автобаза ва бошқа корхона ва ташкилотларнинг коллективлари яхши муваффақиятларни қўлга киритишди. Мазкур коллективларнинг айримлари уч йиллик ва 1973 йил плани муддатидан илгари бажарилганлиги ҳақида рапорт беришди, айримлари эса беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили топшириқларини бажариш арафасида туришибди.

Фан-техника тараққиёти учун, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун актив кураш натижасида ана шундай ютуқларга эришилди.

Меҳнатни ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни такомиллаштириш, корхоналардаги станоклар паркини янгилаш жараёни тез суръатлар билан бораяпти. Бу йил корхоналарда 600 га яқин янги ускуналар ўрнатилди, бир ярим мингга яқин агрегатлар ва станоклар модернизация қилинди.

Ишлаб чиқариш новаторлари — рационализатор ва ихтирочиларнинг ижодий активлиги сезиларли даражада ўсди. Фақат ўн бир ой ичидагина ишлаб чиқаришга 1 мингга яқин қимматли таклифлар жорий этилди, бу — халқ хўжалигига бир йилда шартли равишда 0,5 миллион сўм иқтисод келтиради.

Район партия комитети, бошланғич партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари мусобақанинг таъсирчан бўлиши, унинг олдимизда турган халқ хўжалиги вазифаларини муваффақиятли бажаришга даъват этишига эришиш учун кўп иш қилдилар. Жумладан, электрон-техника заводида, каноп фабрикасида мусобақа формаларини такомиллаштиришга, унинг ошкоралигини таъминлашга, меҳнат натижаларининг мунтазам тақҳослаб борилишига эришишга, илғор тажрибаларни кенг ёйишга алоҳида эътибор берилди.

«Беш йилликни — муддатидан илгари, 3—4 йилда бажарайлик!» шиори билан чиққан А. Девятова ва Л. Казанцеваларнинг ташаббуси кенг қулоч ёзди. Ҳозир районда 65 ишчи 1976 йил ҳисобига меҳнат қилаяпти. Беш йилликни адо этганлар сафида «Қизил тонг» фирмасининг тикувчи мотористкалари Раиса Гурецкая, Лобар Суннатуллаева, Зинаида Лебедева, Назира Олимбоева, каноп фабрикасининг ишчилари Евдокия Шуваева, Анастасия Петрова, модалар уйининг тикувчилари Любовь Аҳмаджонова, Валентина Федина ва бошқалар бор. Район корхоналарида ҳозир мингдан зиёд киши 1974—75 йиллар ҳисобига меҳнат қилаяпти.

Социалистик мусобақада сифат кўрсаткичларининг яхшиланишига алоҳида муҳим эътибор берилди. «Қизил тонг» фирмаси ишлаб чиқараётган 18 хил буюм давлат Сифат белгисига сазовор бўлди. Электр техника буюмлари заводининг 7 хил буюми Сифат белгисига тавсия этилди.

Кун сайин календарь варақлари камайиб бораяпти. Беш йилликнинг учинчи йили тугаяпти.

Бугун биз жуда кўп корхона коллективларининг имкониятларини ҳисобга олиб, район саноати 1973 йил давлат плани илгари белгиланганидек 28 декабрда эмас, анча барвақт бажарилади, деб дадил айта оламиз. Топшириққа қўшимча миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

1973 йилни муваффақиятли адо этаётган район меҳнаткашлари ўз диққат-эътиборларини ҳал этилмаган масалаларга қаратмоқдалар, меҳнат вахтасини беш йилликнинг тўртинчи йилида ҳам давом эттиришга тайёргарлик кўришаяпти. Ҳозир завод ва фабрикаларда, ишлаб чиқариш бирлашмалари ва транспорт корхоналарида 1974 йил учун муқобил планлар қабул қилинмоқда. Уларда ишлаб чиқариш ҳажмини янада ошириш назарда тутилади. Фан-техника тараққиёти учун, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш учун кураш янги босқичга кўтарилмоқда.

И. ФЕДОРИНОВ,
Ленин район партия комитетининг биринчи секретари.

Приборсозлар ғалабаси

В. И. Ленин туғилган куннинг 101 йиллиги шарафига ўтказилган коммунистик шанбалик митингида заводимиз коллективи беш йилликни тўрт ярим йилда бажариш ҳақида мажбурият қабул қилган эди.

Хўш, приборсозларимиз ўз сўзлари устидан чиқиш учун нималар қилаяптилар?

Маҳсулот реализацияси бўйича 1971-73 йиллар давлат плани 26 сентябрда бажарилди. Декабрнинг иккинчи ўн кунлиги охирида ҳал қилувчи йил плани бажарилганлиги ҳақида рапорт берилади.

Корхонада бир мингдан ортиқ меҳнаткаш москвалик ишчи Галина Арефьева ташаббуси издошлари ҳисобланади. Москвадаги турдош корхонанинг бу таниқли ишчиси ҳафтада бир соат тежаб қолинган материал ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқариш даъвати билан чиққан эди.

800 ёш ишлаб чиқариш илғори Рая Марининa бошчилик қилаётган комсомол группаси ташаббуси асосида иш кўраяпти.

Бу тадбирларнинг барчаси ишлаб чиқаришда қувончли кўрсаткичларни қўлга киритиш имконини бермоқда. Шу кунларда ўнлаб ишчилар 1975 йил ҳисобига меҳнат қилаяпти. Слесарь А. Вдовин, бригада бошлиғи А. Буряков, созловчи М. Абдураҳмонов, ишчилардан И. Кочан, Н. Рожкова ва бошқалар вақтдан ўзиб ишлаётганларнинг олдинги сафларида боришмоқда.

Ю. ЗВЯГИНЦЕВ,
В. И. Ленин номидаги электрон техника заводи партия комитетининг секретари.

ТРАНСПОРТЧИЛАР ОЛДИНДА

Тўққизинчи беш йиллик планларини муддатидан олдин бажариш учун мусобақани авж олдираётган 3-автокомбинат коллективи уч йиллик халқ хўжалик юкларини ташиш топшириғини адо этди.

— Транспортчиларимиз, — дейди комбинат партия комитетининг секретари Н. Раҳматуллаев, — йил бошида олган мажбуриятларини қайта кўриб чиқиб, унга ўзгартириш киритдилар. Барча техника-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича ҳал қилувчи йил плани 13 декабрда бажарилади. Пландан ташқари, 68 минг тонна ҳар хил юкларни ташиш белгиланди.

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР ҲИССАСИ

1973 йил халқ хўжалик план топшириқларини белгиланганидан илгари бажариш учун бошланган социалистик мусобақада актив иштирок этаётган Тошкент темир йўли бўлинмаси коллективи юксак мажбурият қабул қилганди. Барча ишлар тадбиркорлик билан олиб борилганлиги натижасида юк ташиш топшириғи шараф билан адо этилди.

Ҳал қилувчи йилда юкларни жойларга жўнатиш бўйича бўлинма 1974 йил учун белгиланган маррага етай деб қолди. Беш йилликнинг уч йиллик планига қўшимча уч миллион тонна халқ хўжалик юклари манзилларга жўнатилди. Бунга вагонлардан унумли фойдаланиш, уларнинг ремонт қилиш муддатларини қисқартириш ҳисобига эришилди.

Пўл бўлинмаси 1971 — 73 йилларда топшириққа қўшимча етти миллион тонна кўп юк жўнатдилар. Ҳозирнинг ўзидаёқ тепловозлардан фойдаланиш даражаси 1974 йилда кўзда тутилган маррага етди. Икки йилу ўн бир ойда тўрт ярим минг тонна шартли ёқилғи тежаб қолинди.

Г. ЗАХРИТДИНОВ,
темир йўл Тошкент бўлинмасининг бошлиғи.

Марра эгалланди

Бугун

Ленин районининг меҳнаткашлари муҳим меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Саноат, транспорт, алоқа корхоналари маҳсулот реализацияси бўйича 1971—1973 йиллар давлат планини бажардилар.

Эришилган муваффақият — район меҳнаткашларининг КПСС XXIV съезди Директиваларини амалга ошириш йўлида олиб борган кураши, беш йиллик топшириқларини белгиланганидан аввал бажариш учун социалистик мусобақани авж олдирганлиги, халқ хўжалик вазифаларини муваффақиятли бажаришга коллективларни сафарбар қилишда партия ташкилотларининг авангардлик роли ўсганлиги натижаси бўлди. Меҳнат беллашувида электрон техника заводи, модалар уйи, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг босмахонаси, каноп фабрикаси, 3-автокомбинат, 143-автобаза, Тошкент темир йўли бўлинмаси коллективлари фаол қатнашиб, беш йилликнинг уч йиллик планини биринчилар қаторида адо этдилар.

Меҳнат унумдорлигини жадал суръатлар билан бориши натижасида маҳсулот тайёрлаш ва уни реализация қилиш ҳажми 0—10 процентга ошди. Натижада бу йил район саноати 1970 йилга нисбатан учдан бир қисм маҳсулотни кўп тайёрлашга эришди.

Утган уч йилда юзлаб янги номда замонавий буюмларни ишлаб чиқиш ўзлаштирилди. Граждан Ҳаво Флотининг авиаремонт заводида янги самолёт ремонти корпусининг қуйи зонаси фойдаланишга топширилди. «Қизил тонг» фирмаси, химия-фармацевтика заводи «Узвторчермет», «Электроаппарат» бирлашмалари, каноп фабрикаси ва бошқа корхоналарда қўшимча ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди. Янги темир йўл почтамти хизмат кўрсатишга киришди.

Шу йилларда саноат корхоналари цех ва участкаларида 14 механизация ва автоматлаштирилган линиялар, 64 комплекс механизация ва автоматлаштирилган мосламалар ўрнатилди.

КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш ҳақида»ги қарори кўрсатмалари асосида иш олиб бораётган район партия ташкилотлари, барча меҳнаткашлар мусобақанинг натижаларини қиёслаш ва кўпчиликни хабардор қилиб бориш, илғор тажрибани оммалаштиришга эътибор беришяпти.

Ҳозирги вақтда 43 минг киши меҳнат беллашувида фаол қатнашмоқда. 25 минг ишлаб чиқариш илғори коммунистик меҳнат ҳаракати қатнашчиларидир. 1 мингдан ортиқ меҳнаткаш 1974-1975 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Шу кунларда районнинг барча корхоналари ва ташкилотларида республика ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобақа қизғин тус олмоқда. Район меҳнаткашлари уч йиллик планга қўшимча 20 миллион сўмликка яқин маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилишга аҳд қилдилар.

Граждан авиациясининг Тошкент авиаремонт заводи коллективи юксак ишлаб чиқариш муваффақиятларини қўлга киритяпти. Бу ерда коммунистик меҳнат коллективи номига сазовор бўлган бригадаларни ва цехларни кўплаб учратиш мумкин. Корхонада бажариладиган ишлар ўзининг юксак сифати билан шуҳрат қозонган.

Замонавий ИЛ-62 самолётлари белгиланган учиш муддатини тугатгач, заводда ремонт қилинади. Корхонада двигателларни, самолётнинг турли хил агрегатларини, маиший жиҳозларини, бўёқ ва гальваник қопламасини янгилашнинг замонавий технологияси ишлаб чиқилган ва жорий этилган.

СУРАТЛАРДА: чапда — коммунист Юрий Родионов самолётнинг навигацион жиҳозларини ремонт қиладиган бригадага бошчилик қилади. Бригада бажарган ишлар ОТК томонидан биринчи тақдим этилишдаёқ қабул қилинади; ўнгда — навигацион жиҳозлар ремонт қилинадиган цех.

А. Горокрик фотолари. (ЎзТАГ).

ПРАВДА саҳифаларида

◆ Иваново области Фурманов шаҳар 2-йигирув-тўқув фабрикасининг йигирувчиси Амосова Елена Георгиевна беш йиллик топшириқни ва ўз зиммасига қабул қилган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажарди. Бугун газетада Амосова Елена Георгиевнанинг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежневга рапорти ва КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг Амосова Елена Георгиевнага йўллаган табриги берилган.

◆ Беш йиллик топшириқни муддатидан илгари бажарганлиги, шу тармоқда энг юқори меҳнат унумдорлигига эришганлиги ва аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқарганлиги учун Иваново области Фурманов шаҳар 2-йигирув-тўқув фабрикасининг йигирувчиси Амосова Елена Георгиевнага Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини бериш ва Ленин ордени билан «Ўроқ ва Болға» олтин медалини топшириш ҳақида СССР Олий Совети Президиумининг Фармони эълон қилинган.

• Кўкаламзорлаштириш ойлиги давом этмоқда

Ниҳоллар бўй чўзмоқда

Киров райони меҳнаткашлари ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш борасида кейинги йилларда кўпгина ютуқларни қўлга киритишди. Кузги кўкаламзорлаштириш ойлигида ҳам дарахт ўтқазиш ва ирригация тармоқларини тозалаш иши яхши йўлга қўйилди. Юнусобод массивининг янги кварталларида, маҳаллаларда мўлжалдаги 35 минг туп ўрнига ҳозиргача 39 минг туп дарахт кўчатлари ўтқазилди. Экилган буталар ва яшил тўсиқларнинг умумий сони 73 минг тупни ташкил этди. Кўча ва хиёбонларга, истироҳат боғларига 260 минг туп анвойи гуллар ўтқазилди.

Райондаги барча корхоналар, ташкилотлар, муассасалар ва маҳаллалар ҳамжиҳатлик билан актив ишладилар. Айниқса, «Боксёрская», «1-Кисловодск», 2-Карл Маркс, «Обод» маҳаллалари аҳли кўчат ўтқазишда бошқаларга намуна бўлишди. Жами 23 минг туп турли мевали дарахт кўчатлари, 35 минг бута ва яшил тўсиқлар, 10 минглаб гул кўчатлари ўтқазилди. Юнусобод массивидаги 22-ЖЭК, «Марказ-4»даги 10-ЖЭК коллективлари ҳам кўчат ўтқазиш ишига муносиб ҳисса қўшишди. «Ўзбексельмаш» (директори ўртоқ Ж. Шобурхонов) заводининг ишчилари 500 туп дарахт, минг туп бута кўчатлари ўтқазиб беришди. Ғишт заводлари бошқармаси (бошлиғи С. Муҳамедов) коллективи ўтқазган кўчатлар эса бундан ҳам кўп.

Ташландиқ майдонларни ўзлаштиришга катта эътибор берилаётир. «Юлдуз» тикувчилик фирмаси чеварлари, «Ўзбекистон 50 йиллиги» номли проспектнинг бошидаги бўшлиқни ўзлаштириб, бу ерда обод ва шинам микросквер барпо этиш ҳаракатидалар. Ҳозиргача Олий милиция мактаби ёнида, Жаҳон Обидова ва Тимирязев номли кўчалар муюлишида, Софийский проспектида ана шундай бешта микросквер барпо этилди. Шаҳримизнинг магистрал кўчаларидан ҳисобланган Энгельс кўчасининг ҳар икки томони тозаланиб, кўчатлар ўтқазилди. Умумхалқ ҳашари давом этаяпти.

Ишчилар ғайрати

Куйбишев райони саноат корхоналари, фабрика ва фирмалари ишчи-хизматчилари кўкаламзорлаштириш ишлари учун катта миқдорда пул маблағлари ажратдилар. Корхона коллективлари кўплаб дарахт ва гул кўчатлари экиш, суғориш тармоқларини тозалашда бевосита иштирок этишяпти. Консерва заводининг ишчи-хизматчилари Қодиря станциясида ободонлаштириш борасида кўпгина ишларни амалга оширдилар. С. Хонкелдиев бошчилик қилаётган бригада аъзолари бу ерда 500 тупдан зиёд турли-туман дарахт кўчатлари экишди.

КЕЧА

завод ишчилари Ладожская кўчасида ободончилик ишларини бошлаб юборишди. Кўчадаги ариқлар тозаланиб, кўчат ўтқазиш учун чуқурлар кавланмоқда. С. Григорян бошчилигида ишлаётган завод ҳашарчилари бу кўчада 200 туп дарахт кўчатлари экишади. Умуман, район бўйича ҳозиргача ўтқазилган дарахт кўчатлари сони 35 минг тупдан ошиб кетди.

• Умри боқий дўстлик

Ёш талантлар беллашуви

Тошкентда мамлакатимиздаги олий ўқув юртларининг студентлар миниатюра театрлари фестивали бошланди. Бу тадбир Ўзбекистон ССР ва республика Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган.

Бундан уч йил муқаддам Тошкент политехника институтининг студентлари мамлакатимиздаги 12 олий ўқув юртидан келган талант эгаларини самимий кутиб олган эдилар. 1971 йилда ўтказилган биринчи фестиваль СССР ташкил этилганлигининг ярим асрлик юбилейига бағишланган эди. Навбатдаги фестиваль эса СССР халқларининг бузилмас дўстлигини тараннум этади. 11 декабрга қадар Ҳамза номли ўзбек Давлат академик драма театри биносида ва Свердлов номли концерт залида Бауман номли Москва олий техника ўқув юрти, Москва энергетика, Москва автомобиль, Днепропетровск тоғ-кончилик, Новосибирскдаги электротехника, Челябинск, Иркутск, Куйбишев политехника институтларининг студентлар театрлари ўз маҳоратларини намойиш қиладилар.

Тошкент политехника институти қошидаги студентлар миниатюра театри ташкил қилинганига яқинда 20 йил тўлади. Бу давр мобайнида ёшлар ўз тенгдошларига юзлаб томошалар кўрсатишга муваффақ бўлдилар. Ёш ижрочилар шу йилнинг ўзида Белоруссия республикасининг шаҳар ва қишлоқларида бўлиб, спектакллар ва концертлар намойиш қилдилар. Бу театр коллективининг репертуаридан «Старт», «Аёллар ибодатхонаси», «Ҳисобот даврида» ва бошқа бир қатор асарлар ўрин олган.

Тошкентда бир ҳафта давом этадиган студент театрлари фестивали улар ўртасида ривожланиб бораётган дўстлик муносабатларини яхшилашга хизмат қилади.

• Тошкент — республикага

Замонавий корхоналар

Тошкентдаги «Спецэлеватормельстрой» қурилиш трестининг коллективи республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларида замонавий корхоналар қуриб бермоқда. Ана шулардан бири Оҳангарон шаҳрида бунёд этилди. Республикада энг йирик ҳисобланган бу корхона чорва моллари учун озуқа маҳсулотларини ишлаб чиқаришга мўлжалланган.

Трест коллективи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида катта меҳнат муваффақиятларини қўлга киритмоқда. Коллектив йирик блоклардан ишлаб чиқариш корпусларини қуришни ўзлаштириш натижасида меҳнат унумдорлигини 27 процент оширишга эришди. Шу кунларда Қўқон ва Фарғонада икки элеватор фойдаланишга топширилиш арафасида турибди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

⊙ **СОФИЯ.** Болгария пойтахтида София университети билан Москва университети ўртасида 1974—1975 йилларга мўлжалланган илмий ва маданий ҳамкорлик плани имзоланди. План иккала мамлакат етакчи ўқув марказлари ўртасида қарор топган анъанавий илмий ва маданий алоқаларни кенгайтиришни кўзда тутади.

⊙ **БУХАРЕСТ.** Бу ерда Руминия Социалистик Республикасининг геронтология ва гериатрия миллий институти ташкил этилганлиги эълон қилинди. Бевақт кексайишнинг олдини олиш ва қарилик касалликларини даволаш борасида илмий-тадқиқот ишлари шу институтда олиб борилади.

⊙ **АДДЕС-АБЕБА.** «Эфиопиан геральд» газетаси эълон қилган статистика маълумотларидан кейинги беш йил ичида Эфиопияда саноат моллари ишлаб чиқариш икки бараварга яқин кўпайганлиги кўриниб турибди.

Шу маълумотларга қараганда, ишлаб чиқарилган ялпи саноат маҳсулотининг қиммати 1967—68 молия йилидаги 422,4 миллион эфиоп долларидан 1972—73 молия йилида 755 миллион эфиоп долларига етган.

⊙ **ТЕҲРОН.** Эроннинг яйлов ва ўрмон илмий-тадқиқот институти ходимлари Эльбрус тизма тоғининг жанубий этагида нодир дарахт топдилар. Олимларнинг айтишига қараганда, бу дарахтнинг ёши икки минг йилдан кўпроқ бўлса керак. Ўсимлик дунёсининг бу намоёндаси қора арчанинг турларидан биридир.

⊙ **ЛОНДОН.** Англиянинг «Донсфорд» деган қутқарувчи кемаси Атлантика океани тубидан жами нархи тахминан бир миллион фунт стерлингга борадиган олтин ёмбиларни кўтариб чиқарди. Бу олтин Британиянинг 1944 йилда ғарқ бўлган «Эмпайр мэнор» кемасидаги юкнинг бир қисмидир.

◎ *Коммунистлар — ишлаб чиқаришда*

ИШЧИЛАР ШАРАФИ

◆ МАШИНАСОЗЛАР ЯНГИ МАРРАЛАРНИ ЭГАЛЛАМОҚДАЛАР.

◆ КОММУНИСТЛАР АВАНГАРДЛИГИ

◆ ВЕТЕРАНЛАР ВА УЛАРНИНГ МУНОСИБ УРИНБОСАРЛАРИ

◆ БЕШ КУНЛИК — ТЎРТ КУНДА ШИОРИ АСОСИДА

Беш йилликнинг учинчи — ҳал қилувчи йили топшириқларини тўла ва ошириб бажариш, фақат аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилган жуда кўп корхоналар орасида қанчадан-қанча коллективлар ғолиблик байроғини маҳкам тутиб келмоқдалар. Улар орасида «Таштекстильмаш» заводи коллективи алоҳида ўрнак кўрсатаётганлиги ҳаммага маълум.

Тўқимачилик саноатимиз учун бу корхона ишлаб чиқараётган ажойиб машина ва ускуналар фақат бизнинг мамлакатимиздагина эмас, балки унинг ташқарисида ҳам, айниқса, социалистик мамлакатларда ғоятда манзур ва машҳурдир. Шунинг учун ҳам, таштекстильмашчилар кўплаб юксак унум билан ишлайдиган машиналар, айниқса, йигириш-пишитиш ускуналарининг янгидан-янги туркумларини яратиб, бу соҳада ишлаб чиқариш суръатини тобора оширмоқдалар. Чунончи, коллектив ўтган ўн бир ойлик планни ортиғи билан бажарди. Фидокор ишчилар планга қўшимча бир неча юз минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришга эришдилар. Улар йигириш-пишитиш машиналарининг катта бир туркумини турли тўқимачилик корхоналарига жўнатдилар.

Бу ерда шуни таъкидлаш керакки, корхонада ишлаб чиқарилаётган машиналарнинг узеллари такомиллаштирилди, маҳсулот сифати анча ошди, меҳнат унумдорлиги беқиёс ўсди. Буларнинг ҳаммаси корхонадаги барча ишчиларнинг фидокорлиги ва зарбдор меҳнати туфайли қўлга киритилмоқда. Ҳал қилувчи йил вазифаларини адо этишда коммунистлар алоҳида ўрнак кўрсатмоқдалар. Улар ҳамма соҳада пешқадамлик қилиб, ҳар бир иш ўрнида, ҳар бир участкада ижодий яратувчилик меҳнатининг кенг қанот ёзишига ҳаракат қилмоқдалар.

Корхона коммунистлари тўғрисида гапирилганда яна бир муҳим нарсани кўрсатиб ўтишга тўғри келади. Завод партия ташкилоти республика пойтахтида биринчилар қаторида коммунистларнинг партия ҳужжатларини алмаштириб олишларига эришмоқда. Коммунистлар бутун партия ҳаётидаги бу муҳим даврни ўз фаолиятларини тағин ҳам кучайтириш, ишлаб чиқаришдаги авангардлик ролларини ошириш билан нишонламоқдалар.

Чунончи, 1-механика цехининг илғор токари, коммунист Таисия Ивановна Бикова социалистик мусобақада алоҳида ўрнак кўрсатмоқда. Бундан бир неча ҳафта илгари ҳамкасблари уни яна бир ғалаба билан муборакбод қилишди. Таисия Ивановна СССР Енгил ва озиқ-овқат саноати, шунингдек, уй-рўзғор асбоблари машинасозлиги министрлиги корхоналари токарларининг мамлакат бўйича ўтказилган мусобақасида ғолиб чиқди.

Таисия Ивановна бир неча шогирд тайёрлаб, уларни мустақил ишга йўллаган яхши мураббия ҳисобланади. Унинг ҳозирги шогирди — комсомол аъзоси Таня Семёнованинг меҳнатда эришаётган ютуқлари бутун механика цехи коллективини қувонтирмоқда. Таисия Ивановна кўмаги билан ёш ишчи дуруст мутахассис бўлиб олди ва шонли ишчилар синфи сафига қўшилди. Эндиликда ёш токарга анча мураккаб деталларни ҳам тайёрлаш топширилмоқда.

Корхонанинг илғор цехлари орасида инструментал цехининг ишчилари меҳнатда фидокорлик кўрсатмоқдалар. Шунинг учун ҳам, цех коллективи октябрь ойидан бошлаб келгуси йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

— Цехимиз ишчиларининг ғайрати, аҳиллиги туфайли, меҳнатда яхши кўрсаткичларга эришиб келмоқдамиз, — дейди илғор слесарь Мусулмон Қулибоев.

М. Қулибоевнинг ўзи заводда кенг авж олган мусобақада илғорликни қўлдан бермай келмоқда. Коммунист ишчи ўзининг ҳамкасб дўстлари қатори беш йиллик меҳнат вахтасида туриб ишлаб, янгидан-янги ютуқларни қўлга киритди. У алюминий қуйиб чиқариш юзасидан ўз зиммасига олган мажбуриятни бажарди. Йил бошидан буён 50 дан ортиқ махсус пресс-форма тайёрлашга муваффақ бўлди. Йил охиригача бундай мосламалардан яна бир нечтасини тайёрлаб беришга қарор қилди.

Заводда ишчи номини шарафлаётган ажойиб кишилар кўп. Корхона коллективи ўз ишчи сулолалари билан фахрланади. Масалан, технолог-коммунист Анна Николаевна Желтикова ва унинг оиласининг ҳаёти шу корхона билан чамбарчас боғланган. Эндиликда, унинг икки фарзанди ҳам шу заводда улғайиб камол топмоқда. Геннадий Желтиков тажрибали слесарь бўлиб етишди, юксак маънавий фазилатлари билан танилди. Корхона коммунистлари уни ўз сафларига қабул қилиб олишган. Александр эса, комсомол сафида. Кечки ишчи ёшлар мактабида ўқиб ўз билимини оширмоқда.

Корхона инструментал цехининг парторги моҳир токарь Василий Михайлович Клепинин шундай дейди:

— Биз, ишчилар, ўз ўринбосарларимизни тайёрлашни асосий мақсад қилиб олганмиз. Негаки, шогирд тайёрламаган — устоз ҳисобланмайди.

Чиндан ҳам шундай. Василий Михайлович ўз ўғли Викторни ҳам шу заводга ишга олиб келганига унчалик кўп вақт бўлгани йўқ. Виктор ҳозир цехда разметкачи бўлиб ишлаяпти, бундан ташқари, кечки техникумда билим олмоқда. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Коммунистлар ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳасида бош-қош бўлиб келмоқда. Корхонада қандай янгилик бўлмасин, бу ишда албатта улар актив иштирок этишган бўлади. Чунончи, беш кунлик ишни тўрт кунда бажариш учун бошланган ҳаракатнинг ташаббускорлари ҳозирги кунда янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар.

— Бу ташаббуснинг ҳеч қандай мураккаб томони йўқ. Унинг талаби оддий. Ҳар бир ишчи беш кун давомида бажариши лозим бўлган топшириқни тўрт кун ичида адо этади, холос, — дейди Василий Михайлович.

Бу янги ҳаракат корхонада тобора кенг қулоч ёзмоқда. Цехларда фидокорона меҳнат қилаётган тўрт юздан ортиқ коммунист ана шу ташаббусга қўшилиб, меҳнатда қатор ютуқларни қўлга киритмоқда. Бу ҳаракатга биринчилар қатори қўшилган коммунист Александр Николаевич Белов ва унинг коммунистик меҳнат бригадаси йиллик социалистик мажбуриятни октябрь ойининг бошларидаёқ бажариб қўйган эди.

«Таштекстильмаш» заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари беш йиллик топшириқларини ошириб адо этиб келмоқдалар. Чунончи, машинасозлар КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Ўзбекистон ССРга Халқлар дўстлиги орденини топширишга бағишланиб Тошкентда бўлиб ўтган тантанали анжуманда сўзлаган нутқида айтилган меҳнат интизомини мустаҳкамлаш тўғрисидаги даъватига жавобан иш вақтининг ҳар бир минутидан унумли фойдаланмоқдалар. Бу ишда корхона коммунистлари олдинда бормоқдалар.

Я. ТУХТАЕВ.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

СССР — Ҳиндистон

тинчлик, дўстлик, ҳамкорлик

Жаҳон матбуоти КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Ҳиндистон республикасига қилган расмий дўстона визити якунларини кенг муҳокама қилиш ва шарҳлашни давом эттирмоқда.

ДЕҲЛИ. Ҳиндистоннинг «Пресс траст оф индиа» (ПТИ) ахборот агентлиги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг визит якунларини қараб чиққанлиги тўғрисидаги ахборотни шарҳлаб бундай деб таъкидлайди: «Совет Иттифоқининг раҳбарлари КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити якунларини тўла-тўкис маъқулламоқдалар. ва бу визитни Ҳиндистон — Совет муносабатларидаги муҳим босқич деб баҳоламоқдалар».

«Пэтриот» газетаси бундай деб ёзади: бу визит ҳинд халқининг улуғ совет мамлакатига ва унинг тинчликсевар ҳамда принципиал ташқи сиёсатига ҳинд халқи ҳурмат-эҳтироми ва дўстлигининг ёрқин намойишига айланиб кетди, Совет — Ҳиндистон қўшма декларацияси, Совет — Ҳиндистон ҳукуматлари томонидан қабул қилинган бошқа муҳим ҳужжатлар «Совет — Ҳиндистон ўзаро дўстона муносабатларини ривожлантиришда янги мадад бўлиб хизмат қилади».

ПРАГА. Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити чиндан ҳам даражали сиёсий аҳамиятга молик бўлган воқеадир, деб ёзади Чехословакияда чиқадиган «Обрана лиду» газетаси. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ҳиндистонга тинчлик элчиси сифатида борди. Унинг Деҳлига визити, юксак даражада олиб борилган Совет — Ҳиндистон музокаралари жаҳондаги барча халқларнинг манфаатларига ва орзу-умидларига мос тушадиган совет ташқи сиёсатининг чуқур тинчликсеварлигини, принципиаллигини ва изчиллигини бутун дунёга тағин бир марта намойиш қилиб кўрсатди.

БЕРЛИН. Ўзининг чуқур тинчликсевар сиёсатини ва тинчликнинг конструктив программасини олға суриб, уни изчиллик билан амалга ошираётган Совет Иттифоқи ҳамда Бандунг принципларини ишлаб чиқишда масъулиятли роль ўйнаган Ҳиндистон келажакка янги йўл очиб бердилар, дейилади «Нойес Дойчланд» газетасида босилган шарҳда.

Берлинда чиқадиган «Бэ-цэт эм абенд» газетаси Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити якунларига бағишланган шарҳини «кескинликни янада юмшатиш йўлидаги босқич» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди.

ВАРШАВА. «Трибуна мазовецка» газетаси бундай деб ёзади: «Совет — Ҳиндистон қўшма декларацияси, СССР билан Ҳиндистон республикаси ўртасида иқтисодий ва савдо-сотиқ соҳасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш тўғрисидаги битим, Л. И. Брежнев ва И. Гандининг Деҳлида сўзлаган нутқлари — буларнинг ҳаммаси КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг Ҳиндистонга қилган визити жуда катта муваффақиятга эришганлигидан яққол далолат берувчи муҳим халқаро ҳужжатларнинг ягона комплексидан иборатдир».

УЛАН-БАТОР. Бутун дунёда, деб ёзади «Худулмур» газетаси, Осиёда хавфсизликни ва мустаҳкам тинчликни таъминлаш ғоясига бўлган қизиқиш ортмоқда, Осиёда хавфсизлик ва мустаҳкам тинчликнинг таъминланиши Осиё халқларининг тинчликка ва яхши қўшничиликка бўлган ҳаётий интилишларига мос келади. Монголия меҳнаткашлари, деб уқтириб ўтади газета, Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган визити натижаларини икки буюк мамлакат — СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш йўлида қўйилган янги муҳим қадамгина деб ҳисоблаб қолмасдан, балки Осиёда ва бутун дунёда тинчликни ҳамда стабилликни мустаҳкамлашнинг муҳим омили ҳам деб қарайдилар.

БАЙРУТ. Ливанда чиқадиган «Аннидо» газетаси бундай деб ёзади: «КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қилган дўстона визити якунлари Совет Иттифоқининг тинчликсевар сиёсати халқаро кескинликни юмшатишга қаратилганлигининг янги исботидир».

(ТАСС).

МУҲИМ ҚАРОР

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеяси «ҳарбий жиноят ва инсониятга қарши жиноят қилишда айбдор кишиларни топиш, қамоққа олиш, тутиб бериш ва жазолаш хусусида халқаро ҳамкорлик принциплари»ни 29 овоз бетараф қолгани ҳолда, 94 овоз билан маъқуллади. Хитой делегати овоз беришда қатнашмади.

Бош ассамблея қабул қилган ҳужжатда шу жиноятлар қачон ва қаерда қилинмасин, тергалиши лозимлиги, жиноят қилишда айбдор кишилар эса қайси мамлакат территориясида жиноят қилган бўлса шу мамлакатнинг маъмурлари томонидан жазоланиши кераклиги айтилади. Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган давлатлар шу ҳужжатни маъқуллагач, тинчликка қарши жиноят қилган, ҳарбий жиноят қилган ёки инсониятга қарши жиноят қилган кишиларни тутиб бериш масалаларида ҳамкорлик қилиш мажбуриятини ўз зиммаларига олдилар ва шундай кишиларга бошпана бермасликка аҳд қилдилар.

◎ *Сўз — беш йиллик пешқадамларига*

ҲАММАСИ ДЕҲҚОНЛАР УЧУН

Республикамиз пахтакорлари қучган улкан зафардан биз, машинасозлар ҳам ниҳоятда мамнунмиз. Биз шундай улкан пахта хирмонини тайёрлашда деҳқонларнинг чинакам мададкори бўлиб қолаётганимиз билан фахрланамиз. Ҳақиқатан ҳам, заводимиз коллективи чиқараётган «ОВХ—14» чанглагич пуркагич машиналари ғўза баргини тўкишда деҳқонларга жуда қўл келмоқда. «ОВХ—14» машинаси ёрдамида дефоляция қилинган пайкаллардаги ғўзалар барги текис тўкилиб, машина терими учун қулайлик яратмоқда.

Дала меҳнаткашларининг талабига мос келадиган ва зарур дақиқаларда уларнинг мададкори бўла оладиган машиналарни етказиб беришни, биз муқаддас бурчимиз деб биламиз. Шунинг учун ҳам, корхонамизда машина ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш бўйича қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Дала меҳнаткашларини зарур техника воситалари билан таъминлаш мақсадида заводимиз коллективи ғайрат билан меҳнат қилаяпти.

Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида республикамиз пахтакорларининг зиммаларига олган юксак мажбуриятларини чуқур ҳис этиб, корхонада июль-август ойлари зарбдор ой деб эълон қилинди. Бу даврда республикамиз пахтакорларига пландан ташқари, 300 та «ОВХ—14» машинаси ва 30 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар етказиб беришга муяссар бўлдик.

Бундай муваффақиятларга иш соатларидан унумли фойдаланиш, ички резервларни ишга солиш ва ўзаро социалистик мусобақани тўғри ташкил қилиш асосида эришилди. Иш соатларидан унумли фойдаланишни намунали ташкил қилиш мақсадида, корхонамизда мавжуд бўлган бешта коммунистик меҳнат бригадасининг иш фаолияти ўрганилиб, бу бутун коллектив фаолиятига тадбиқ қилинди.

Сафимизда ташаббус кўрсатиб ишлаётганлар ортиб борди. Қосим Гилязиддинов бошлиқ йиғувчи-слесарлар бригадаси иш соатларидан унумли фойдаланиб, «ОВХ—14» машинасининг узелларини монтаж қилишда заводда рекорд қўйди.

Бир вақтнинг ўзида икки дастгоҳда ишлаш ташаббуси билан чиққан токарь Бахтиёр Исмоилов, фрезерчи Фарид Ҳисамуддинов ва силлиқловчи Константин Ким кунлик топшириқларини 200 процентдан ошириб бажарадиган бўлишди.

Ички резервларни ишга солишда ҳам катта ютуқларни қўлга киритдик. Аввало, заводимиз юраги ҳисобланган 1-механика цехи кенгайтирилиб, серунум дастгоҳлар ўрнатилди. Бу билан, илгари бошқа корхоналардан келтириладиган машина деталлари заводнинг ўзида тайёрланадиган бўлди. Шунингдек, бу дастгоҳлар ёрдамида машинанинг кўпгина деталларини пластмассадан тайёрлаш усули ўзлаштирилди. Натижада деталларни тайёрлаш жараёни илгаригисига нисбатан ўн олти марта тезлашди.

Коллективимизда бошланган ўзаро социалистик мусобақа ҳам ҳар қачонгидан қизитиб юборилди. Цехлараро беллашувда ҳамон 7-цех коллективи ғолиблик қилмоқда. Улар ой сайин янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритишмоқда. Сифатли маҳсулот беришда коллективда ном чиқарган пайвандчи Э. Турдиев, токарь Г. Кравченко ва слесарь С. Раҳмоновлар ойлик топшириқларини мунтазам 1,5—2 ҳисса қилиб адо этишяпти.

Заводимиз коллективининг деҳқонлар билан ҳамкорлиги тобора ривожланиб бораяпти. Дала меҳнаткашларини зарур техника воситалари билан таъминлабгина қолмасдан, балки уларга бевосита ёрдам қўлимизни чўзаяпмиз. Бу йил ғўзаларни дефолиация қилиш пайтида, заводимиз мутахассислари республикамизнинг қатор районларида бўлишиб «ОВХ—14» машинасининг ишлатилиш технологияси бўйича кўрсатмалар бериб боришди. Заводимиз ўз оталиғига олган Урта Чирчиқ районидаги Карл Маркс номли колхознинг ғўзалари мутахассис кадрларимиз иштирокида сифатли дефолиациядан чиқарилди. Шунингдек, колхознинг иккита пахта териш машинаси муддатидан илгари ремонт қилиб берилди. Йиғим-терим мавсуми давомида махсус слесарлар бригадаси колхозга яқиндан ёрдам кўрсатди. Бундай беминнат ёрдамимиздан колхоз деҳқонлари ниҳоятда миннатдор.

Коллективимизга бу йил республикада биринчи бўлиб пахта планини бажарган Андижон область пахтакорларидан кечагина хабар келди. Улар келаси йил ғўза баргини тўкишда фақат биз ишлаб чиқараётган «ОВХ—14» машинасидан фойдаланишга қарор қилишибди.

Ишчи ва деҳқон биродарлигига содиқ қолган коллективимиз аъзолари деҳқонлар ишончини оқлаётган ана шундай такомиллашган машиналарни ишлаб чиқаришни кўпайтириб, сифатини яхшилаб бораверадилар. Биз, ишчилар, деҳқонларнинг чинакам мададкоримиз.

К. НИШОНОВ.
«Ташсельмаш» заводининг слесари.

Мана бу суратда 7-босмахона зарбдор полиграфчиси, моҳир линотипчи Светлана Андросова акс этган. Смена ва ойлик топшириқларини 120—130 процент бажараётган бу ишчи кўпдан буён бўлғуси йил ҳисобига меҳнат қилаяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

МАСЪУЛИЯТЛИ ДАВР

Шаҳримиз қурилиш ташкилотларидаги иш суръати кўпроқ биз, транспортчиларга боғлиқ. Чунки қурилиш майдонларини бинокорлик материаллари билан таъминлаш бизнинг зиммамизда. Шу сабабли, масъулиятни ҳис қилган ҳолда меҳнат қилмоқдамиз.

Коллективимизда 9-беш йиллик планларини муддатидан илгари бажариш ташаббусига қўшилганларнинг сони ўсмоқда. А. Полехин, Д. Любченко, Т. Тўхлиев сингари ўндан ортиқ шоферларимиз ҳал қилувчи йил планларини етти ойдаёқ бажариб, ҳозир 1974 йил меҳнат календари бўйича иш бажаришаяпти. Умуман олганда, бошқармамизда 34 бригада, 178 шофер, беш йилликни тўрт йилда бажаришга аҳд қилган.

Бошқармамиз транспортчилари беш йилликнинг зарбдор йилини муваффақиятли якунлаш учун ўзаро социалистик мусобақани авж олдирганлар. Бу мусобақада 1-автобаза биринчи, 4-автобаза иккинчи, автомобиль ремонти заводи эса учинчи ўринни эгаллаб, пешқадамлик қилмоқдалар.

Бошқармада 11 ойлик план 28 ноябрда бажарилди. Ой охиригача планга қўшимча 200 тонна бинокорлик материалларини қурилиш майдонларига етказиб беришга эришдик.

Декабрь ойида ҳам олдимизда улкан вазифалар турипти. Декабрь ойининг биринчи иш куни ҳам муваффақиятли якунланди. Коллективимиз 134 минг тоннадан зиёд халқ хўжалик юкларини ташишга эришди.

А. УСМОНОВ,
«Главташкентстрой» транспорт бошқармаси партия ташкилотининг секретари.

ЯПОНИЯДА ҚОҒОЗ ТАНҚИСЛИГИ

Японияда кутилмаган вазият юз берди. Капиталистик дунёнинг иқтисодий илғор давлатлари қаторида бораётган мамлакат қоғозсиз қолиш хавфи остида қолди. Маҳаллий газеталарнинг ташвишли сарлавҳаларига қараганда, бу ерда гап таъминотда узилиш юз берганида эмас. Бу чинакам иқтисодий проблемадир.

Қоғоз танқислигининг дастлабки белгилари ўтган йили маълум бўлганди, лекин у пайтда бу факт фақат матбаачиларни ва ноширларни ташвишлантирганди. Ҳозир эса қоғоз етишмаётганлиги ҳамма жойда сезилмоқда. Кўплаб майда босмахона компаниялари хонавайрон бўлиш хавфи остида қолдилар: уларнинг омборхоналари йўқ, қоғоз запасига эга эмаслар, ҳозирги вазиятда эса, қоғоз сотиб олиш учун кредит олишга ҳам улар умид қила олмайдилар. Ҳатто ўтган ойда мингига 500 иен баҳосида 25 минг варақ қоғозга буюртма берган Токио муниципалитети ҳам, шу йил апрель ойида бир минг варақ қоғоз 300 иен турарди, мингига 650 иендан тўлаб 18 миллион варақ қоғоз сотиб олди холос.

Тўсатдан юз бергандай бўлиб туюлаётганига қарамасдан, кризисни олдиндан билиш мумкин эди. Япония буржуа саноатининг ҳозирги қуввати унинг маҳсулотига бўлган ўсиб бораётган талабга аллақачоноқ жавоб бермай қўйди. Қоғоз концернлари унчалик зўр фойда чиқмаслигини билиб, ишлаб чиқаришни такомиллаштирмадилар. Аксинча, янги технология жараёнларини жорий этиш улардан тозалаш иншоотлари қуриш учун харажатларни кўпайтиришни талаб қиларди. Фақат энг йирик фирмалардан бўлган «Дайсова» Суруга кўрфази сувини булғаётганлиги туфайли кейинги йилларда суд таъқиби остида қолганлиги сабабли, сўнгги бир неча йил ичида шу мақсадларга 12 миллиард иен сарфлади.

Утган йили Япониянинг қоғозга бўлган талаби 14 миллион тонна эди. Яқин йиллар ичида бу рақам икки баравар ортиши тахмин қилинаяпти. Хўш, бу муаммони қандай ҳал қилса бўлади?

Ташқи савдо ва саноат министри Ясухиро Накасонэ «қоғозни тежаш» кампаниясини ўтказишга даъват этаяпти. У ҳужжатларни варақнинг икки бетига ҳам босишни таклиф этаяпти.

Япония қоғоз ассоциацияси департаментининг директори Хисао Кобата четдан қоғоз сотиб олиш йўли билан кризисни бартараф этишни таклиф этаяпти. Бироқ шу йилнинг ўзида қоғозга бўлган эҳтиёжнинг 32,5 проценти импорт ҳисобига қондирилди. Ваҳоланки, ўтган йили бу рақам 27,3 процентни ташкил қилганди. Ҳар қанақа импортнинг ҳам чегараси бор. Бундан ташқари, келтирилаётган қоғоз хом ашёсини қоғозга айлантириш керак бўлади. Ассоциация эса қоғоз ишлаб чиқарувчи заводларнинг эгаларини уларнинг хоҳишларига қарама-қарши равишда ҳамда уларнинг ҳамёнига зарар етказиб, ишлаб чиқаришни реконструкция қилишга мажбур этолмайди.

Бундай шароитда битта синалган метод — солиқ тўловчиларнинг ҳамёни ҳисобига «давлат регулировкаси» қолади. Тўғри, бугун бу ҳақда баланд овоз билан гапирилмаяпти, ахир эртага ҳам кун борку...

Б. СМИРНОВ,
АПН мухбири.
Токио.

БАРРИКАДАНИНГ БИР ТОМОНИДА

Яқинда Мадрид заводларининг бирида ишчилар билан маъмурият ўртасида жанжал чиқди. Меҳнаткашлар меҳнат шароитини яхшилаш ва иш ҳақини оширишни талаб қилдилар. Фирма эгалари эса ишчиларнинг талабларини эътиборга олмадилар. Шундан кейин улар иш ташлаш эълон қилдилар. Испанияда ҳар қандай иш ташлаш расмий равишда тақиқланганлиги сабабли, ишга полиция аралашди. Кўпгина ишчилар қамалди, қолганлари ишдан бўшатилди.

Ҳозирги Испанияда бу жанжалнинг шунга ўхшаган бошқа кўплаб жанжаллардан ҳеч бир фарқи йўқ. Лекин мана бир ойдан кўпдирки, Испаниядан олисдаги Швеция ишчилари Мадриднинг бу заводида юз берган воқеани муҳокама қилишаяпти. Гап шундаки, бу воқеа Швециянинг шарикоподшипник ишлаб чиқарувчи дунёдаги йирик «СКФ» концерни фирмасининг шоҳобча корхонасида юз берди. Швеция хусусий капиталига қарашли бўлган концерн эндиликда йирик халқаро корхонага айланди. Унинг филиаллари дунёдаги кўпгина мамлакатларда, шу жумладан Испанияда ҳам жойлашган. Концерннинг ишчи ва хизматчиларининг 80 проценти чет эл корхоналарида ишлайди.

Испанияда ишчилар ҳаракати тақиқланганлиги, меҳнаткашлар ҳуқуқсизлигидан фойдаланиб, концерн раҳбарлари испанларнинг бусиз ҳам кам бўлган иш ҳақини камайтиришга, ишлаб чиқариш нормасини оширишга аҳд қилдилар. Бу нарса ишчилар ва маъмурият ўртасида жанжал чиқишига сабаб бўлди.

Швед ишчилари Испаниядаги синфий қардошларининг тақдирига бефарқ қараб қолмадилар. «СКФ»нинг Гетеборгдаги заводлари меҳнаткашлари бирдамлик резолюцияси қабул қилиб, унда концерн раҳбарларидан испанларнинг қонуний талабларини қондириш, шунингдек, Испан ишчиларининг касаба союз ҳаракати ҳуқуқини олиш учун курашини қўллаб-қувватлаб чиқдилар.

Швед металчиларининг испан меҳнаткашларининг манфаатларини ҳимоя қилиб чиққанлиги — турли мамлакат ишчиларининг пролетар бирдамлигининг яна бир ифодасидир.

О. ПУНАНЕ, АПН.

ФОШ ҚИЛУВЧИ ФОТОГРАФИЯЛАР

ПРАГА. (ТАСС). Шарқий Чехиядаги Трутнов шаҳрида очилган виставкада намойиш қилинаётган 200 та фото ҳужжат Чилидаги ҳарбий хунтанинг ваҳшиёна жиноятларини акс эттирмоқда ва Чили халқининг ҳарбий хунтага қарши қаҳрамонона қаршилик кўрсатаётганини яққол кўрсатмоқда.

Виставкани очиш маросимида Чили Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Жаҳон касаба союзлари федерациясининг секретари Хуан Кампос ҳозир бўлди.

СУРАТДА: Тошкент тўқимачилик комбинатининг Баҳром Рустамов бош бўлган филиалининг зарбдор тўқувчиси М. Шокирова. У бугунги кунда 1974 йил ҳисобига меҳнат қилиб, ҳамкасбларига намуна бўлмоқда.

Ю. Бутусов фотоси.

ХУШХАБАРЛАР

ҚУМҚЎРҒОН. Гидроқурувчилар шаҳрида йилига 11 минг куб метр темир-бетон қувурлар ишлаб чиқарадиган завод қурилиши тугалланди. Бу Ўзбекистондаги гидротехника қурилишлари учун ускуналар ва материаллар етказиб берувчи йирик бирлашма — «Сурхон» ишлаб чиқариш бирлашмасининг учинчи корхонасидир. Янги заводнинг маҳсулоти 20 атмосферагача бўлган босимга бардош бера олади. Қувурлар Аму-Бухоро каналининг иккинчи навбати, Туямўйин гидроузели, Мирзачўл ва Шеробод дашти қурилишларига юборилади.

ПОП. «Изокровля» заводи бир миллион квадрат метр рубероид ишлаб чиқарди. Шу воқеага бағишлаб митинг ўтказилди. Митингда Ўзбекистон бинокорлик материаллари саноати министрлигининг раҳбарлари завод коллективини меҳнат ғалабаси билан табрикладилар. Йил охирига қадар бинокорларга яна кўп миқдорда рубероид етказиб беришга қарор қилинди.

(ЎзТАГ).

Инсон ва табиат

ҚИЗИЛҚУМ ЛИМОНЛАРИ

Инобатхон билан Олимжон Икромовлар партия комитетига бир нечта лимон кўтариб келишди.

— Мана, Қизилқумнинг лимонларини тотиб кўринглар! — дейишди улар.

Парник хўжалигининг ходимлари эр-хотин Икромовлар партия топшириғини бажарганликлари тўғрисида ана шундай рапорт беришди.

Бу иш олти йил муқаддам бошланган эди. Кунлардан бирида посёлка яқинида кудуқ пармалашди. Орадан сал ўтмай сув фонтан бўлиб отила бошлади. Шунда партия комитети парник барпо этишга қарор берди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, қудуқдан отилиб чиқаётган сув минг гектардан ортиқ даштни суғоришга етар экан.

Энди палакдан янги узилган тарвуз ёки қовунни кўрган учқудуқликлар ажабланмайдиган бўлиб қолишди. Ҳар бири 0,12 гектар келадиган учта теплицада сабзавот етиштирилмоқда. Ошхоналарда, мактабларда, касалхонада, магазинларда қишин-ёзин янги узилган помидор, петрушка, кўк пиёзни кўриш мумкин.

Ўша вақтдаёқ ҳавасkop боғбонлар лимон кўчатларини келтиришган эди. Олимларнинг маслаҳатлари ва тавсиялари ёрдамида бу инжиқ дарахт барг ёзиб, қанот қоқа бошлади. Посёлкада ўтказилган тажриба олимларнинг ўзини ҳам қизиқтира бошлади. Чунки шу вақтга қадар марказий Қизилқумда ҳеч қачон лимон экилмаган эди.

Теплица хўжалигининг ходимлари тер тўкиб меҳнат қилишди. Дастлабки тугунчалари пайдо бўлганида, нимжон шохлар синиб кетмаслиги учун уларни эҳтиёт қилиб ўсиб қўйишга тўғри келди.

Кончилар поселкасидаги цитрусзор кенгая бошлади. 1.200 квадрат метр ерда лимонзор қуришга қарор берилди.

А. ФОЗИЛОВ,
ЎзТАГ мухбири.
Учқудуқ,
Бухоро области.

Шарқ юлдузи

ДЕКАБРЬ СОНИДА

«Шарқ юлдузи» журналининг навбатдаги, 12-сони босмадан чиқди. У Р. Сахибоевнинг «Бизнинг тинчлик фалсафамиз» деб номланган публицистик мақоласи билан очилади.

Бу сонда Тошпўлат Ҳамиднинг «Қора кийик» достонини, Султон Акбарийнинг «Авлодлар достони»-ни, Зоҳиджон Обидовнинг шеърларини, Омон Мухторовнинг янги ҳикоясини, Назир Сафаровнинг «Наврўз» романи охирини ҳам ўқиш мумкин.

«Жаҳон классик адабиётидан» рубрикаси остида Мольернинг «Тартюф» пьесаси устоз Ойбек таржимасида босилган.

Шунингдек, журналнинг «Очерк», «Санъат», «Бизнинг календарь», «Танқид ва адабиётшунослик», «Меросимизни ўрганамиз», «Тақризлар», «Гулқайчи» рубрикалари остида ҳам хилма-хил, қизиқарли материаллар берилган.

Еттинчи ноябрь

Пабло НЕРУДА,
«халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти лауреати
[1904— 1973]

Бу кун
Оддий лаҳзалардан
Ташкил топмаган...
Унда қиличларнинг
Ўтли жаранги.
Бу кун
Зулмат салтанатига
Даста гулдек
Кириб бориб
Алвон тонгни уйғотар.
Мардлик куни,
Сен бугун
Испания кунисан.
Сен жанубда,
Қонли кураш
Қайнаб ётган ерларда,
Ҳалок бўлган солдатларнинг
Сўнгги нафасидан
Туғилдинг.
Қонга ғарқ бўлмайди
Қалб хотираси, —
Сен улуғ кун,
Кураш куни
Ҳамон,
Мардлар майдонида
Доим муҳайё!
Қайда ғолиб чиқса.
Ҳақиқат,
Сенинг ўлмас номинг,
Сенинг шуъланг билан,
Тарих саҳифасида
Нишонланади.
Еттинчи ноябрь!
Қайдасен ҳозир!
Қаерда ловуллар нафасинг
сенинг!

Қаерда «Олға!» деб
Янграр овозинг,
Кимга «Қўзғол!» дея
берурсан мадад!

Қайдадир юксалур
Ғолиб байроғинг,
Қалбларда яратиб
Мардлик жасорат;
Совет Юрти эса ҳар ерда
сен билан,
У — ёрқин, мусаффо
Ватанинг сенинг!
Дунё халқларининг
Онаси,
Синглиси,
Сен сочган
Саховат уруғларидан
Ер юзидан баҳор
яшнамоқда.

Ер юзига келар
Буюк келажак!
Курашчи халқ!
Кўз ёш керак эмас,
Бугун эрта, қадам ва
ишонч —
Ҳаммаси темирдан
Бўлиши зарур.
Ғазаб ҳам,
Қувонч ҳам
Темирдан бўлсин,
Улар ғалабангга мангу
пойдевор.
Она, сингил!
Сиз ҳам мард бўлинг,
Агар ушбу оғир, қонли
кунда

Юз ўгирса сиздан
кимда-ким,
Ер тишлатсин уни
Қасамёд!
Ватан ва жанг
Мардга муносибдир,
Еттинчи ноябрь—унга
муносиб.
Халқнинг виждонини ҳимоя
қиларкан,
У бутун дунёни қилур
ҳимоя!
Мен букун
Ва ҳар кун
Қалбим тўридан
Олқишлар йўллайман Совет
Юртига.
Мен кимман!
Оддий бир меҳнаткаш
шоир,
Бутун вужудим-ла
Яшайман унда.
Узоқ, кичик элим,
ёмғирлар ўлкаси,
Унинг давомидек,
Қалбига туташ.
Еттинчи ноябрь,
Мардларингнинг қони
Бизнинг жангчиларнинг
Қалбида оташ.
Оташ бўлиб ёнар
Бутун мамлакатда
Ҳар томчи қутлуғ қон!
Оташ бўлиб ёнар!
Сенинг номинг билан
Ҳар умид учқуни,
Ҳар сатр шеърим!

Асқад МУХТОР
таржимаси.

Зоҳиджон ОБИДОВ

Давра лутфи

Устоз УЙҒУНГА.

Озаверсин, календарь ҳар кун,
Ошаверсин йил ва ёш мудом.
Дўстлар, умрбоқийлик учун
Тўлдирайлик жаранглаган жом!
Лутфий умрин тилайман сизга,
Кекса Жамбул жўшқин завқини,
Энг камида кирайлик юзга,
Бой бермасдан ёшлик шавқини.
Майли, тиш ҳам қилмасин вафо,
Аммо бутун бўлсин ризқу рўз.
Ажин тушса ўкинманг асло
Фариштали бўлур яна юз.
Сочлар ўрик гулидай кўркам —
Бўлсин майли, оқариб оппоқ.
Кексаларнинг идроки ўктам.
Уктамлик-чун яшайлик узоқ.
Фарзандларнинг иқболи учун,
Набиралар кўрайлик дея,
Юртнинг тинчлик, камоли учун
Яна даврон сурайлик дея, —
Сун қадаҳни, пурҳикмат соқий,
Тинчлик ва бахт бўлсин пойидор.
Пок ниятли эл умри боқий.
Юртим, наслим мангуликка ёр!
Озаверсин календарь ҳар кун,
Ошаверсин қуту қурбимиз.
Истиқболни яшнатмоқ учун,
Қирчилласин мудом қалбимиз!

Султон АКБАРИЙ.

АВЛОДЛАР ДОСТОНИ

(ПАРЧА)

Ўрик еб, данагин йиғиб қўйгандай,
Йилларни тўдалаб қўйинбман четга.
Симобий булутлар қовоқ уйгандай,
Соялар ўрнашган ширасиз бетга.
Йўқ энди исрофгар бўсалар кайфи,
Чақмоқни ушлаган тантанавор ёш,
Қайнаган сойларнинг тиниқ садафи,
Даралар шамолин ялаб ўтган тош.
Ким нима деса-да, қариш-кунгилсиз
Кўп нарса йўқотар соҳиби даврон,
Кексалик мавсуми гангир-гунгирсиз,
Хотиржам эсланар тала-тўп майдон.
Қувваи ҳофиза ярим асрни
Сақларкан жилдма-жилд; пардама-парда;
Бир қўшиқ баҳона, ўктам наслни
Кўрсатгум тарихий манзараларда.

II.

Асрлар чархига ўралиб тарих,
НЭП тезоб ёзарди таржимаи ҳол.
Жанубда ҳали ҳам боғлар тўқ сариқ,
Тантилик қилганди табиат хиёл.
Аммо қиш чилласи қайдадир ҳоким,
Чийиллаб эларди ўрмонларга қор.
Юпунни асрагил ўзинг илоҳим,
Дунёда сағирлар, ятималар бор.
Россия очликни енгиш билан банд,
Бўлислар бит билан курашиб кўрди...
Совнарком паёги икки чақмоқ қанд,
Анжир нон, қоқи чой ва ёвғон хўрди.
Кремль ўтинсиз, исимас ичи,
Сўнгги бор ишларди Ильич совқотиб,
Тақдирлар устида даҳшат қиличи,
Томоқдан ўтмас у парҳез овқати.
Тўнглаган симларда чирсиллаб учқун,
Поёнсиз ерларга учар фармойиш:

— Энг яхши нарсалар—болалар учун!
Ким ижро этмаса эшитар койиш!
Ўшанда биғиллаб тушдим йўргакка,
Хўрозлар шотида талпинган пайтлар.
Риоя қилишиб эски ўрнакка,
Менинг қулоғимга азон айтдилар.

III.

Зувалам ясаган кулол — Туркистон,
Бандан ғофилнинг қари дояси.
Қўш дарё ораси ноxуш, нотавон,
Лаҳзада шукрона, тангри сояси.
Не ажаб, хешларим деган бўлсалар
Шундай бир муҳитда алифни калтак.
Пайғамбар ёшини тилаб ўлсалар,
Дунёни ўйлашиб чувалган ғалтак.
Ҳаким йўқ— ўрнига кинна, кўчириқ,
Мол ҳам—ўрнига маккан сано.
Қатиқ ҳам ивимас, уйда исириқ —
Тутатиб, фалакдан излашган паноҳ.
Дарё паст-қақшайди чиғирнинг зори,
Ер қаттиқ-таталаб шилинар тирноқ,
Эримай зирали тоғларнинг қори,
Терчилаб турарди чўлларда тупроқ.
Амирнинг хос оши, хоннинг хос оши,
Қўшчига минг бошчи хирмонда ҳозир.
Баковул, ясовул, қози, мингбоши,
Камбағал худога нимани ёзир?
Бирин қатл этдилар, бирин осдилар,
Кўшиқни қилдилар даштга бадарға,
Бирига «куфр» деб тамға босдилар,
Қумрилар кўзини чўқиди қарға.
Шунда мен чирқиллаб келдим оламга
Қурранинг шунақа дардчил жойида.
Тарихлар сиғиниб Буюк Одамга,
Бир нажот изларди ҳоки пойида.

Жаҳон классик адабиётидан

ТАРТЮФ

Комедиядан парча

Устоз Мусо Ойбек қаламига мансуб бу таржима архивдаги талай оригинал ва таржималардан бири. Етук таржима нусхаси «Тартюф» бир вақт Ҳамза номидага академик драм театр саҳнасида қўйилганлигини эсласак, эҳтимол, бу таржиманинг саҳна вариантидир, деб ҳам қоламиз. Лекин, Ойбек томонидан оққа кўчирилган нусхаси театр архивидан ҳам излаб топилмади. Мусо Ойбек сўз хазинасининг бойлиги, халқ ибораларининг сахий ишлатилиши таржиманинг биринчи бетиданоқ билиниб турибди. Балки бу эркин, сарбастроқ таржимадир.

Йирик адиб қалам меҳнати аён бу асар ҳам журналхонларга манзур бўлар деган умиддамиз.

Зарифа САИДНОСИРОВА,
адибнинг рафиқаси.

II САҲНА
КЛЕАНТ ҲАМ ДОРИНА

КЛЕАНТ
Ҳеч кимни ўкситмади—ҳаммани текис
Қийратди... У забардаст кампир!

ДОРИНА
Ай-яй-яй!
Сизнинг хушомад учун кампир ҳеч қандай
Раҳмат демас эди.
Кампир дедингизми! Ҳеч қачон!
Минг йил ўтса-да, билинг ёш—жувон!

КЛЕАНТ
Рост, у қайнаб оқди.
Хўш,,, кампирга Тартюфнинг нимаси ёқди!

ДОРИНА
У нима ҳали! Мана жаноби Оргон,
У чиндан Тартюфга кўнглини қўйган:
Анқо тухуми каби нодир воқеа—
Тушунмайман бу ишни мен ўзим сира...
Шундай таърифлаш мумкин: Тартюф у учун
Бола, хотин, онадан азиздир бутун!
Тартюф шуни хоҳлайди, шуни буюрур...
Тартюф хафадир... Тартюф кўнмас бир умр.
Тартюф ухлар—ғинг дема! У овқатланар,
Тартюф ошаб бўлгунча ҳамманг оч ўтир!
Нима деса ва қилса, албат мўътабар
Ва биздек аҳмоқларга бўлармиш сабоқ...
Бу гапларнинг барин билар албатта,
—У қилавермайди ҳар ишни таъна:
Қай вақт дўқ қилган бўлар, қай вақт—бол билан
Андавалар; қарабсан ҳеч сездирмасдан
У бирмунча пулини ишпар лаҳзада...
Ҳаммадан безакларга у қаттиқ душман:
Гулми, уқами—майли, кўзига—бало!
Юлади, ташлайди... Баъзи вақт ҳатто
Сал дурует қийиндикми—бўлмайди хурсанд!
Жаноблармн, хизматчими, бари бир унга.

III САҲНА
КЛЕАНТ, ДОРИНА, ЭЛЬМИРА, ДАМИС ВА МАРИАНА.

ЭЛЬМИРА
[КЛЕАНТГА]
Сен бахтли экансан-ки бормадинг, яна
Қоп-қоп гап эшитдик биз бечоралар.
Мен у ерда Оргонни кўрдим; юқори
Чиқайин—яхши эди у дуч келмаса...

КЛЕАНТ
Сен боравер. Бу ерда биз гаплашамиз.

IV САҲНА
КЛЕАНТ, ДОРИНА ВА ДАМИС

ДАМИС
Синглим ишини билиш керак эди, тоғажон!
Сезаман, Тартюф бирон ўй билан машғул.
Бу никоҳни ёқтирмас қиламан гумон...
Нима қилишини билмай ўзим ҳам ҳайрон...

ДОРИНА
Тссс... Келаётир!

V САҲНА
КЛЕАНТ ДОРИНА ВА ОРГОН

ОРГОН
Э, салом, биродар...

КЛЕАНТ
Бардаммисан! Хўш, сафар
Яхши бўлдими! Созми қишлоқда!
Гарчи хурсандчилик йўқдир у ёқда...

ОРГОН
Дорина...
[КЛЕАНТГА]
Кечир. Мен билмоқчиман бизда қандайин
Янгиликлар бор экан... Бир минут, бирпас!
Икки кун бўлмадим-а, ҳазил гап эмас...
Сабр эт бир оз!
[ДОРИНАГА]
Тинглайман. Сени муфассал
Айтавер бирин-бирин..

ДОРИНА
Даставвал
Хотинингиз оғриди қаттиқ.
Титраб қақшади, ёнди... кучли бош оғриқ..

ОРГОН
Хўш, Тартюф қалай!

ДОРИНА
Тартюф! Уни сўрамоқ ҳам беҳуда...
Кимда бор унинг бунда кўрган ҳузури!

ОРГОН
Боёқиш!

ДОРИНА
Бекамиз оғриб
Кечки таомга базўр ўтира билди,
Бошим, деди-да, таом тотмади асло.

ОРГОН
Хўш, Тартюф қалай!

ДОРИНА
Икки каклик ошади—
Ҳа, сур гўштдан ҳам оз-моз тотди... У аммо
Тўйганидан, ўзи кўп хоҳламади.

ОРГОН
Боёқиш!

ДОРИНА
Тун ўтди зўр таҳликада!
Уйқу йўқ, ёнди, киприк қоқмадик биз ҳам!
Кўп қийналдик, юришга дармон йўқ сира...
Тонггача силжимадик касалдан бир дам!

ОРГОН
Хўш Тартюф қалай!

ДОРИНА
Бегам, беташвиш, тўйиб,
Дастурхондан қўзғалди оҳиста, шошмай,
Сўнг ташланди тўшакка ва хуррак қўйиб
Бутун кеча ухлади... У қотди тошдай!

ОРГОН
Боёқиш!

ДОРИНА
Аллақачон қон олиш керакди, лекин
Истамади. Хонимни босди зўр даҳшат!
Қон олишга ўзи ҳам кўнди, ниҳоят —
Ҳаммамизга ташаккур билдирди кейин...

ОРГОН
Хўш, Тартиф қалай!

ДОРИНА

Тартюф билдики, хаста
Қон олдирганида кўп қувват йўқотди.
У дарров ўз бўғзини тўлдирди яна!
Нонуштада у нақ беш қадаҳ шаробни
Том ихлос билан ортиқ томоққа отди!

ОРГОН
Боёқиш!

ДОРИНА
Аммо келишингизга дард арийди бекадан...
Бориб айтайинки мен:
Меҳрибону лутфкор эрингиз бизга
Соғайганингиз учун билдирди шодлик!

Ансамблга янги «ашулачи» келди.

Сузсиз сурат.
Венгер рассоми Андраш Мессарош чизган расмлар.

ҚАТРА ХАНДАЛАР

Бир бола қўшни эшикни тақиллатиб, уй эгасига:

— Ойим айтдилар, магнитофонингизни бериб турарkансизлар,— деди.

— Шундай ярим кечада-я? Магнитофонни нима қиларкан ойинг? Еки уйингга тушмоқчими? — дея жаҳл билан сўради қўшни.

— Йўқ, ойим ухламоқчилар...— деди бола.

* * *

Бир сайёҳ меҳмонхона хизматчисидан илтимос қилиб деди:

— Мени эрталаб соат бешу ноль-нолда уйғотиб қўёлмайсизми?

— Жоним билан. Лекин бунинг учун сиз мени тўрт яримда уйғотиб қўясиз-да, — деди хизматчи.

* * *

— Сен нега хотининг ашула айта бошлаши билан балконга чиқиб оласан?

— Бировлар мени, хотинини уряпти, деб ўйламасин деб шундай қиламан-да, дўстим...

* * *

Икки ўртоқ сўнгги ёзма имтиҳондан чиқишгач, бири иккинчисига деди:

— Мен масалани қандай ечишни билмасдим, варақларни оппоқ ҳолича топшириб чиқавердим.

— Мен ҳам шундай қилдим, — деди иккинчиси.

Биринчиси бу гапдан қўрқиб кетди:

— Вой, нима қилиб қўйдинг, тентак! Улар сени мендан кўчирган деб ўйлашади-ку!

* * *

Карел уйига пешанаси қизарган ҳолда қайтди. Хотини бундан тутақиб кетди.

— Пешанангдаги.. лабмой изими? — сўради у жаҳл билан.

— Қўрмаяпсанми, бу қон-ку? Йўлда авария бўлди. Бошим машинанинг рулига тегиб, ёрилаёзди, — деди Карел.

— Ҳа, ундай бўлса майли-я, — деди хотини, — бахтинг бор экан, бўлмаса нақ кунингни кўрардинг!

Тўпловчи
Муроджон РАҲМОНОВ.

ГУЛҚАЙЧИ

Кунлардан бир кун

Саёҳат қилиб юрган А. Н. Толстой бир шаҳарга келиб меҳмонхонага кирди-да, навбатчига йўлиқди.

— Мен ёзувчи Толстойман. Сизга мен учун жой тайинлаб қўйган бўлишлари керак, — деди унга.

— Бўлмасамчи, албатта! — дея жавоб берди навбатчи. — Сизга алоҳида хона олиб қўйибмиз. Энди мана бу «Анна Каренина»га дастхат ёзиб берсангиз. Сизнинг бу китобингизни атайлаб, дастхат ёздириб олиш учун сотиб олдим.

Толстой жавоб берди:

— «Улик жон»ларни ҳам мен ёзганман.

— Кечирасиз, «Улик жон»лар ҳозир менда йўқ.

— Унда мен меҳмонхонангизда турмайман, — деди Алексей Николаевич ва чиқиб кетди.

* * *

М. М. Зошченконинг отаси рассом бўлган, аммо рассом сифатида шуҳрат қозонолмаган эди.

Машҳур ёзувчи бўлиб танилгач, М. М. Зошченко бир комиссион магазинда отаси ишлаган расмни кўриб қолади. Расмнинг баҳосини сўраганида, сотувчи: «юз сўм», дея жавоб беради.

— Нега мунча қиммат? — деб сўрайди Зошченко.

— Ахир авторнинг исмини қаранг! — деб жавоб беради сотувчи. —У — бу эмас, Зошченко-я!

* * *

Бадиий адабиёт нашриёти қадимги юнон файласуфи Аристотелнинг «Этика» асарини нашрдан чиқарди. Китобда Аристотелнинг рус тилига таржима қилинган асари уч босма тобоқни, асарга машҳур файласуф, профессор Эрнест Радлов томонидан ёзилган изоҳлар бир ярим босма тобоқни ташкил қилар эди. Нашриёт бухгалтериясида ҳар иккала автор билан ҳам асарлари ҳажми бўйича ҳисоб-китоб қилиб, пулини тўлаш учун ведомостни кассага беришди. Пул Ленинградда истиқомат қилувчи Радловга адреси бўйича почта орқали юборилди. Бухгалтерларнинг фикрича авторга тегишли пулни нашриёт кассасидан Аристотелнинг ўзи олди.

Воқеа бундай бўлган эди: бир куни пул тўланадиган соатларда бир кимса касса дарчасидан бош суқиб кассирдан сўради:

— Аристотелга бирон нарса борми?

— Журналлар бўйичами, китоблар бўйичами? — деб сўради кассир.

— Китоблар бўйича.

Кассир ведомостлар бўйича керакли қоғозни топдида, керакли жойига қизил қалам билан белги қўйиб, узатди:

— Суммасини хат билан ёзинг.

— Албатта, албатта! — дея жавоб берди кимса. Сўнгра юнон алфавитига ўхшатиброқ қийшиқ ҳарфлар билан ўз имзосини қўйди: Аристотель.

Буюк «юнон файласуфи» кассирга ведомостни қайтиб берди, кейин ўрамдаги пулларни шошилмасдан санаб, чўнтагига солди ва кассирга миннатдорчилик билдириб, унга сиҳат-саломатлик тилади-да, узоқлашди. Бухгалтерларнинг иш тартиби ва психологиясини бу қадар чуқур биладиган одамнинг кимлигини аниқлаб бўлмади.

КОНВЕРТЛАРНИ ҚАЙЧИЛАГАНДА

«Умр арқонини узма ҳеч қачон».

* * *

«Ой туққан кечада ой бўлиб келгин».

* * *

«Қош айвонинг остида бодом ётибди,
Эгри қундуз ҳилолинг манглайингдан тортибди.
Қароқчи кўз қошингга боқса, ўқин отибди».

* * *

«Гулзор юзинг гумбази кўк тоқидай беғубор».

* * *

«У ҳандалакдай юм-юмалоқ бошига янги
янги дўппини дол қўйиб олди».

* * *

«Дон сепилиши билан товуқлар оёқларини қўлга олгандай чопа бошладилар».

* * *

«Кунгабоқар қуёшга салом бермоқчидай сапсариқ кокилларини кўз-кўз қилиб турарди».

* * *

«Дўст танининг пўсти бўл».

* * *

«Қалбимдан учирма бўлган сўзлар «гулқайчи»да бўлса ҳам парвоз қилсин, қанотини қайчиламанглар, илтимос».

* * *

«Ақл арғумоғи йиқитиб қочди,
Жаҳл тулпорига қамчи босдим мен».

* * *

«Пўлат от кишнаб ёнимизда тўхтагач, механизатор ким эканлигини билиб олди».

* * *

«У умр бекатларида яхшиликдан иморат солиб, ёмонлик кўчасига қадам босмай, бемалол яшар эди».

— ИЖОДИЙ РЕЖАЛАРИНГ ИЗ ҲАҚИДА БИР ИККИ ОҒИЗ СУЗЛАБ БЕРСАНГИЗ...

М. Битний расми.

◉ҲАР ТЎҒРИДА

Картошка базми

Латвияда 300 йилдан бери картошка етиштирилади. 1673 йилда денгизчилар Гамбургдан қаройиб экин ҳосилидан бир қопини келтириб, уни Казданга деҳқонларига берган эдилар. Картошка айни шу ердан Латвия диёрининг далаларига тарқала бошлади.

Шу ердаги техникум-совхоз ўқувчилари ҳар йили картошка базми уюштириб турадилар. Базмга республиканинг турли чеккаларидан кўпдан-кўп меҳмонлар келади. Бу сафарги базм айниқса қизиди. Ҳазил қўшиқлар, шеърлар айтилди, конкурс, викториналар ўтказилди. Фақат картошкадан тайёрланган зиёфат пазандаларни ҳам ҳайратда қолдирди — дастурхонларга юз хилга яқин таом тортилганди.

(ТАСС мухбири). Казданга, Латвия ССР

И. В. Мичурин боғбон ва конструктор

И. В. Мичуриннинг юртидаги уй-музейда янги экспонатлар пайдо бўлди. Булар машҳур селекционер такомиллаштирган асбоблардир. Улар орасида боғбонликка дахлсиз асблоблар ҳам бор. Мичурин конструкторлик ишига қизиқар, Бутуниттифоқ ихтирочилар жамиятининг фахрий аъзоси қилиб сайланган эди.

Экспозициялар орасида гул баргидан ёғ оладиган ва боғбон тайёрлаган ажойиб бир аппарат ҳам бор эди. Болгариялик бир сайёҳ музейда бу ихтирони кўриб чиққач атиргул ёғини олувчи ҳозирги аппаратларнинг иш принципи Мичурин таклиф этган аппаратникига жуда ўхшаб кетишини ҳайратланиб айтди.

Музей хоналаридан бирида соат турибди. Бу соат ғалати қилиб такомиллаштирилган: соат эгаси унинг кнопкасини босса, оҳангдор товуш вақт қанча бўлганлигини билдиради. Соат корпусига моҳир устанинг қўли билан: «1923 йил, ноябрь, Мичурин» деб ёзиб қўйилибди.

Мичуринск. В. СТЕПАНОВ, ТАСС мухбири.

Кўп тилни „биладиган фил“

Ереван ҳайвонот боғига келган томошабинлар ғалати бир имтиҳоннинг шоҳиди бўлдилар. Вова исмли фил ҳайвон ургатувчилар мўътабар комиссияси олдида имтиҳон берарди. Томошабинлар африкалик бу фил инглиз, немис, рус, арман тилларида берилган кўпдан-кўп буйруқларни бажариб турганлигини кўрдилар.

Кўп тилни тушунадиган фил бу ерга Лондондан келтирилди. Уни оталиққа олган тажрибали мутахассис Иван Шчербаннинг вазифаси мушкул бўлиб чиқди: фил ёнига бирон кишини яқинлаштириш у ёқда турсин, ўзига айтилган сўзларнинг бирортасини ҳам тушунмасди.

Шчербань филни майизли булка билан сийлаб у билан иноқлашиб олди. Энди икки томонга ҳам тушунарли бир тилни топиш лозим эди. Ўшанда Вова немисчани тузуккина «билиши» маълум бўлди. Фил Лондондан Ереванга келаётиб ГДРда меҳмон бўлган экан. Вовага рус ва арман тилларини «ўзлаштириб олиш» учун, шу билан бирга немисча билганларини чуқурлаштириш учун атиги икки ой керак бўлди. Ҳозир у тўрт тилда бериладиган 20-25 хил буйруқни тушунади.

Ереван. Л. ГУКАСЯН, (ТАСС мухбири).

Шаҳримизнинг Куйбишев районидаги 99-ўрта мактаб қошидаги ўқувчилар хори репертуаридан ўрин олган ўзбек, рус ва бошқа қардош халқлар болалар қўшиқлари кўпларга манзур бўлмоқда.

СУРАТДА: ўқувчилар Ленин ҳақида қўшиқ ижро қилаётирлар. М. Нуриддинов фотоси.

БОЛАЛАР МАҲОРАТИ

Кеча тўқимачилар маданият саройида болалар бадиий ҳаваскорлик коллективлари кўриги бўлиб ўтди. Саҳнада тикувчилар, пойафзалчилар ва «Шарқ» маданият уйлари ҳамда саройлари қошидаги болалар бадиий ҳаваскорлик коллективлари аъзолари ўз маҳоратларини намойиш этишди.

Тўқимачилар маданият саройи қошидаги бадиий ҳаваскорлик коллективи ҳам яхши баҳо олди. Болалар ўзбек ва рус халқ қўшиқлари, рақсларини усталик билан ижро этишди.

Кўрик Ўзбекистон ССР ва республика Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланди.

◉ *Табиат сирларини очмоқда*

ВУЛҚОНЛАР ВА ҲАЁТ

Шу йил Курил оролида ҳаракатга келган Тятя вулқонидан отилиб чиққан кўл составида аминокислоталар борлиги аниқланди. Ернинг вулқонлардан яратилганлиги тўғрисидаги гипотезанинг автори, геология-минералогия фанлари доктори Е. К. Мархинин, вулқонлардан лава отилиб чиқиши жараёнида табиат бизнинг планетамизда жонсиз жисмлардан жонли жисмлар яратиш йўлида биринчи қадамни қўяди, деган фикрни илгари сурмоқда.

СССР Фанлар академиясининг Узоқ Шарқ марказидаги Сахалин комплекс институти Тятя вулқонидан лава отилиб чиқиши туфайли ҳосил бўлган жисмларни текшириш билан шуғулланди. Ўт отилиб чиққан тепаликда тўпланган кул ўрганиб чиқилди.

Америкалик биологларнинг ўтказган тажрибалари натижалари ҳам олимнинг фикри тўғри эканлигини исботлади. Америкалик биологлар водород, метан, аммиак ва сув буғи қоришмаларидан электр разрядини ўтказиб, оқсил молекуласи «пойдеворида» ётган аминокислоталарни ҳосил қилдилар.

Бир тасодифий воқеа олимнинг фикрини текшириб кўришга имкон берди. Бутун умрини Камчатка ва Курил оролларидаги ўт чиқиб турган тепаликларни ўрганишга бағишлаган Е. К. Мархинин ҳаракатга кирган Тятя вулқонига яқин жойга келиб қолди. У ўз ёрдамчилари билан бирга дарҳол иссиқ кулдан намуналар олабошлади. Кейинчалик бу кул составида аминакислоталар борлиги билинди.

Олим гарчи кулни синаб кўриш учун ғоят эҳтиёткорлик билан олган бўлса ҳам, отилиб чиққан моддаларнинг ташқи муҳит билан биологик «юқиши» мумкин эканлигини инкор қилмайди.

Ш. ЛИСОВСКИЙ, ТАСС мухбири. Южно-Сахалинск.

Ҳамшаҳарлар, сизлар учун

ЯНГИ ОШХОНА

Қорақамиш массивида яшовчиларга кўпгина қулайликлар яратиляпти. Яқинда 2-Қорақамиш массивининг 1-микрорайонида янги ошхона очилди. Ошхона замонавий асбоб-ускуналар ва юмшоқ мебеллар билан жиҳозланган. Бу ерда бир йўла 130 хўранда мириқиб овқатланиши мумкин. Сиз суратда шу ошхонанинг ички кўринишини кўриб турибсиз.

Ю. Бутусов фотоси.

● ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Мопед ҳайдаш тўғрисида

Ҳурматли редакция, кўчаларда ёш болаларни мопед ҳайдаб юришганини кўриб қоламан. Менимча уларнинг ёши тўғри келмайди. Ана шу ҳақда уч савол билан сизга мурожаат қилаётирман. Шунга жавоб берсангиз.

САВОЛЛАР:

1. Мопед ҳайдовчиси неча ёшдан неча ёшгача бўлиши лозим?

2. Ҳайдовчи мопедда ўзи билан бирга бошқа бир одамни ҳам мингаштириб юриши мумкинми?

3. Мопед техникавий жиҳатдан ҳайдашга яроқли бўлсада, лекин унинг давлат номери бўлмаса, ҳайдовчи мопедни миниб юришга ҳақли ҳисобланадими?

У. АБДУЛЛАЕВ, ўқувчи.

Газетхоннинг ана шу саволларига жавоб бериш учун Ўзбекистон ССР давлат автомобиль инспекцияси бошқармасининг бошлиғи, милиция полковниги А. Ҳошимовга мурожаат этдик. У қуйидагича жавоб берди.

ЖАВОБЛАР:

1. Давлат автомобиль инспекциясининг йўл ҳаракати қоидаларига биноан ёш болаларга мопед ҳайдаш мутлақо ман этилган. Улар 16 ёшга тўлган бўлишлари шарт. Шунингдек, бу ёшдан ўтган кишилар, саломатлиги яхши бўлган кексалар мопед ҳайдаш ҳуқуқига эгадирлар.

2. Мопедни фақат ҳайдовчининг ўзи миниб юриши мумкин. Унинг орқасига бирор кишини мингаштириб юриш мутлақо таъқиқланади. Мазкур қоидаларни, бузган кишиларга нисбатан тегишли чора кўрилади.

3. Мопед техникавий жиҳатдан ҳайдашга яроқли деган гап ҳайдовчига уни миниш ҳуқуқи берилди деган гап эмас. Ҳамма учун талаб битта. У ҳам бўлса мопедда албатта давлат номери бўлиши шарт. Бундан ташқари мопед ҳайдовчиси давлат автомобиль инспекциясининг бўлимларига бориб, ҳаракат қоидаларини билиши тўғрисида имтиҳон топшириши ва фақат мопед ҳайдаш ҳуқуқи тўғрисидаги гувоҳномани олиши лозим. Транспортнинг бу турини бошқарганда ҳайдовчининг ёнида ана шу гувоҳнома бўлиши талаб қилинади.

ҚОТИЛНИ ИЗЛАБ

БИР ЖИНОЯТ ИЗИДАН

Сентябрь ойининг охирларида Владимирский кўчасида жойлашган уйлардан бирида даҳшатли фожиа рўй берди. Ўрта ёшлардаги хотин ўз квартирасида ўлдирилганди. Қўшнилар марҳумани воқеа содир бўлишдан ярим соат илгари ҳовлида кўришган ва у билан ҳол-аҳвол сўрашишган. Оператив группа бир зумда айтилган жойга етиб борди. Хона синчиклаб кузатилди. Лекин, бу текширув ҳеч нарса бермади. Чиндан ҳам, аёл биров томонидан ўлдирилганми? Врач хулосаси ҳам бу саволга аниқ жавоб бермади. Унда мияга қон қуйилиши натижасида ўлим содир бўлганлиги қайд қилинганди. Шу билан ҳамма нарса тамом. Қўшниларнинг айтишича эса, аёл соғлом бўлган, ҳеч қандай касалдан шикоят қилмаган. Балки, врачлар янглишгандир? Шу мақсадда қотиллик тарихини ўрганишга киришилди. Марҳума Виктория Хайкина ким? У нима сабабдан ўлдирилиши мумкин, деган саволларга жавоб изланди.

Унинг эри — Ш. Виницкий бу воқеадан қаттиқ ҳаяжонда эди. Гувоҳларнинг айтишича, Виктория эри билан аҳил ва иноқ яшаган. Бирон марта оилада жанжал кўтарилганини ҳеч ким эслай олмайди. В. Хайкина доимо қўшниларга эрининг одамийлигини айтиб, мақтаниб юрган. Бунинг устига, ўша даҳшатли соатда эр ишда бўлган. Буни ҳужжатлар ва ҳамма гувоҳлар тасдиқлайди. Демак, Ш. Виницкий ҳақида гумонсираш ноўрин.

Сўроқ вақтида Ш. Виницкий Хайкинанинг иккинчи эри эканлиги маълум бўлди. Мантиқ Викториянинг биринчи эри ҳақида қизиқишни ўз-ўзидан талаб қила бошлади. У ким? Ҳозир қаерда яшайди? Эски қайлиқлар бир-бирлари билан қандай муносабатда бўлишган?

Викториянинг биринчи эри — Алексей Бугаев билан етти йил муқаддам ажралишган. Ушанда у Ленинобод областида яшар ди. Шундан кейин, хотин Тошкентга келди. Эр эса ўша ерда қолди. Дарҳол Ленинобод билан алоқа боғланди. У ердан олинган хабарга кўра, А. Бугаев бундан бир неча йил олдин ишдан бўшаб, Чирчиқ шаҳрига кўчиб келган экан. Айни вақтда у чиндан ҳам, шу ерда истиқомат қилиб 2-автобазада шофёр бўлиб ишларкан. Ҳозир Алексей бошқа оила қурган. Уч боласи бор. Иш жойидан унга ижобий характеристика берилди. Уни бу ишда айбдор қилиш учун ҳеч қандай асос йўқ. Лекин, тахминлар терговни давом этишни тақозо этарди. Ахир, Чирчиқ билан Тошкент оралиғи ҳаммаси бўлиб 30 километр. Балки, Алексей биринчи хотинидан ўч олишни кўнглигига тугиб юргандир? Балки у билан фавқулодда бирор ерда учрашгандир? Унинг изидан тушиб, яшаш жойини, оилавий аҳволини билиб олгандир? Ахир, ҳар қандай душман ҳам жиноятга зимдан тайёргарлик кўради-ку. Қалбидаги қора ниятни ҳаммадан пинҳона тутади-ку.

Бугаев терговчининг саволларига жавоб беришдан бош тортди.

— Уни ажралишганимиздан бери кўрмаганман. Сўнгги уч йил ичида бирор марта Тошкентга келмадим. Ўлим ҳақида ҳеч нарса эшитмадим ва билмайман ҳам,— деб қаттиқ туриб олди.

Қотиллик рўй берган куни эрталабдан Алексей хотини билан яқин бир танишиникида бўлиб, унинг туғилган кунини нишонлашган. Ўша куни соат учларда Алексей ўзини ёмон ҳис қилган. Мезбонлардан рухсат сўраб, якка ўзи бу ердан чиқиб кетган. Уйига келиб дам олган. Хотини меҳмондорчиликдан кечки соат олтиларда қайтганда, ҳам у ухлаб ётганди. Буни туғилган кунини нишонлашда иштирок этган барча 12 киши тасдиқлади.

Хўш, ўша уч соат давомида чиндан ҳам у уйида бўлганми? Шу савол барча ишни ҳал қилиши мумкин эди. Ё тергов давом эттирилади, ёки барча уринишлар чиппакка чиқади. Унинг болалари ўша куни уйда бўлишган. Демак, улар қайси вақтда оталари келганидан хабардор бўлишлари керак. Болалар шундай жавоб беришди.

— Дадамиз кундуз соат бешларда уйга келди!

Қотиллик эса кундуз соат роса тўртда рўй берган. Ҳеч ким кўрмаган, ана шу икки соат ичида Алексей қаерда бўлган? Ахир, уларнинг уйи билан меҳмондорчилик қилинган уй оралиғидаги масофа пиёда юрилса ярим соатлик йўл-ку. Худди шу асосга биноан, А. Бугаев қамоққа олинди ва унинг уйида тинтув ўтказилди.

Тинтув ҳеч қандай натижа бермади. Жамоатчиликка мурожаат қилишга тўғри келди. Биринчи марта Алексей ишлаётган 2-автобаза ишчилари ҳузурига борилди.

— Бугаев ишчан, яхши мутахассис, — деб таъкидлашди унинг ўртоқлари.

Алексей билан бевосита бирга ишлайдиган шофёрлар билан яккама-якка суҳбатлашилди. Кимдир Бугаев, кўпинча ишдан кейин, токарлик станогида қандайдир кичик размердаги трубкалар ясашини айтиб қолди.

— Бир куни ундан бу трубкалар нима учун кераклигини сўрасам, «ишинг бўлмасин», деб жавоб берган эди, — деди у. —Яқинда, унинг уйига борганимда, туалетда тўппончанинг бўш гилзаларини кўриб ҳайрон бўлгандим.

Бу гап тергов хизматчиларини ўйлантириб қўйди. Дарҳол унинг уйида иккинчи марта тинтув ўтказишга буйруқ берилди. Ҳар бир қарич ер синчковлик билан текширилди. Натижада, уйнинг томидан саккизта тўппонча стволи ва қўлда ясалган иккита тўппонча топилди. Бугаев ҳамон ўз айбини бўйнига олмасди. У терговчининг сўзларини бепарво тинглаб, саволларига қайсарлик билан жавоб бермасди.

— Гумондан қамашга ҳаққингиз йўқ. Барибир бўйнимга қўёлмайсиз. Ахир, қилинмаган ишни қандай бўйнимга олай. Яхшиси, ўзингизни ҳам, мени ҳам қийнамай, озод қилиб юборинг мени, — дерди у.

Стол устига уй томидан топилган «совғалар» олиб қўйилди. Бугаев ҳаяжондан титраб кетди. Кўзида ёш кўринди.

— Сизникими?

У тўппончага ёпишди.

— Овора бўлманг, — деди терговчи, дарҳол «совғалар»ни сейфга қулфлаб. — Яхшиси, очиғини айтинг. Экспертиза ҳаммасини аниқлади.

— Хўп, бўйнимга оламан. Тўппончалар меники. Лекин уни ўлдирмаганман!

Ўртага сукунат чўкди. Чиндан ҳам, ўлим айбини Бугаевга юклаб бўлмасди. Бунинг учун исбот керак эди.

Шу мақсадда марҳума Хайкинанинг қўни-қўшниларидан янгидан сўроқ қилинди. Аниқланишича, бир пенсионер хотин ва ёш бола ўша куни соат тўртларда Хайкина турадиган подъезддан бегона бир киши чиққанлигини кўришган экан.

— Уни танийсизларми? Бу сўроққа кампир ҳам бола ҳам мужмал жавоб беришди.

— Кўрсак, балки танирмиз!

Шу соатда дастлаб кампир Бугаев билан учраштирилди. Улар бир-бирларига узоқ тикилишди. Кампир қалтираб ўтириб қолди. Бугаев еб қўйгудай унга кўзини қадади. Кампир ташқарига олиб чиқишни илтимос қилди.

— Худди шунинг ўзи. Унинг олдида айтишдан қўрқдим. Кўзи ёнади-я, аблаҳни.

Учрашувда бола ҳам кампир фикрини тасдиқлади. Бугаев учун айбни бўйнига олишдан бўлак илож қолмади.

...Бугаев ўша куни эрталабдан ўзини хушчақчақ тутди. Хотини билан танишининг туғилган кунини нишонлашга борди. Ҳаммани кулдириб, «ичагини узди». Бирдан унинг бетобланиб қолиши ўтирганларни ташвишга солди. Минг бор узр сўраб, дам олгани ўз уйига кетди.

Унинг хаёлида ўлим даҳшати ҳукмрон эди. «Ҳа, ҳозир қулай пайт. Уни ўз уйида ёлғиз учратаман. Борди-ю, эри бўлган тақдирда ҳам эвини қиларман. Ахир, қуролим бор-ку. Тутқични боссам бас. Инсон зоти бу дунё билан хайрлади» ўйларди у.

Ишнинг бошланиши ўнгидан келди. Бўш такси унинг ишораси билан дарҳол тўхтади.

— Тошкентга, — деди у орқа ўриндиққа ўтира туриб, — Истаганингни оласан, йигит. Фақат тезроқ етказ.

Машина ўқдек учиб кетди. Ярим соатда Бугаев «манзили»га етиб келди. Шофёрни хурсанд қилиб жўнатди. Унинг юраги қинидан отилиб кетаберди. Боягги бепарволик ўрнини энди ҳаяжон қоплади. У ўғри кишилардек атрофга аланглаб ичкари кирди. Эшик тутқичига қўл узатди-ю, бир зум даҳшатда қотиб қолди. «Нима иш қилаяпман». Шу чоқ бирдан эшик очилиб кетди. Уйдан Виктория унга рўбарў чиқди. У Алексейни кўриб, ҳайрон бўлиб қолди.

— Танимаяпсанми? — сўради Алексей жилмайиб. Хотин индамади.

— Ичкари кирайлик, бир оғиз сўзим бор, — деди у ялиниб. Виктория кўнмади. Алексей чаққон уни хонага итариб юборди-да, эшикни беркитди. Қаттиқ туртки зарбидан хотин полга йиқилди. А. Бугаев худди шу вақтнинг ўзидаёқ мақсадга эришди. Ерда ётган Викториянинг шундоққина орқа миясига тўппонча тираб туриб ўқ узди. Хотин зўр-базўр олдига ўгирилди. Унинг хира кўзлари қотилни қидирди. Лекин, бу вақтда Бугаев подъезддан чиқиб кетаётган эди. Шу ерда уни кампир билан бола кўрди. Алексей тезда кўздан ғойиб бўлди.

У автобусдан «Ташавтомаш» бекатида тушди. Шу ерда бегона кўздан яшириниб тўппончани ерга кўмиб ташлади. У энди ўзини анча енгил сезди. Машинага ўтириб уйига келди. Ўз хонасига кириб ухламоқчи бўлди. Хотини меҳмондорчиликдан келганда Бугаев «ухлаб ётарди».

...Қотил бақириб юборди.

— Янглишдим, кечиринглар! Нима қилиб қўйганимни ўзим ҳам билмайман!

Бу янглишни кечириб бўлармикан? Ахир, шу янглиш туфайли, бир одамни ёстиги қуриди-ку. У ёруғ олам билан бевақт хайрлашди-ку. Суд А. Бугаевнинг қилмишига яраша жазо берди.

А. УГЛАНОВ,
Киров район прокуратураси терговчиси, УзССРда хизмат кўрсатган юрист.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 11|XII да **Князь Игорь**, 12|XII да **Травиата**, 13|XII да **Дон Жуан**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12|XIIда **Абу Райҳон Беруний**, 13|XII да **Мирзо Улуғбек**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12|XII да **Навоий Астрободда**, 13|XII да **Лақма**.

КИНО

11 ДЕКАБРДА

Муҳаббат алангаси —«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Қаллоб Цеплис — «ЎЗБЕКИСТОН», ҲАМЗА номли, «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Оддий кийимдаги киши — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Қум карьери генераллари — «ҚУКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Дайди— НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Эҳтиром ташрифи — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Алиби учун ярим миллиард «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Ниқобли аёл — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Гул ва тош — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

12 ДЕКАБРДА

Муҳаббат алангаси — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Қаллоб Цеплис — «ЎЗБЕКИСТОН», ҲАМЗА номли, «КЎКЧА», «ДРУЖБА», (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Оддий кийимдаги киши —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Дайди — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Эҳтиром ташрифи — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Фантомас — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Алиби учун ярим миллиард — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Гул ва тош — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

14 ДЕКАБРДАН БОШЛАБ
ҲАР КУНИ КЕЧ СОАТ 5 ЯРИМДА
«ЁШ ҚАЛБЛАР»
ЦИРК КОЛЛЕКТИВИНИНГ
ГАСТРОЛЛАРИ

ПРОГРАММА — Узбекистон пахтакорларининг улкан меҳнат ғалабасига бағишланади.

Шанба ва якшанба кунлари кундуз соат 3 ва кеч 5 яримда; якшанба кунлари кундуз соат 12.30, 3 ва кеч 5 яримда томошалар кўрсатилади.

Касса эрталаб соат 10 дан ишлайди.

СПРАВКА УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 33-48-21; 33-46-61.

ЦИРК ЯҚИНИДА 1, 4, 19, 25, 41, 52, 54, 74 — автобусларнинг сўнгги бекати жойлашган.

„ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ“ ВА „СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ“

ГАЗЕТАЛАРИГА ОБУНА БУЛГАН ГАЗЕТХОНЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЮҚОРИДА КУРСАТИБ УТИЛГАН ГАЗЕТАЛАР НОМИНИНГ УЗГАРГАНЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН «ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ» ГАЗЕТАСИ (индекс 64542) ГА ОБУНА БУЛГАНЛАР — «ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИНИ, «СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ» ГАЗЕТАСИ (индекс 64583) ГА ОБУНА БУЛГАНЛАР «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА» ГАЗЕТАСИНИ ОЛАДИЛАР.

1974 ЙИЛГА УЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ЯНГИ ГАЗЕТАЛАРИ —

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» — «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА» ГАЗЕТАЛАРИГА ОБУНА БУЛИНГ!

ТЕЛЕВИЗОР

10 ДЕКАБРЬ

ДУШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.35 Совет Армияси жангчилари учун. «Сафдаги сатрлар». 18.55 «Оламда нима гап?» (ўзбек тилида). 19.15 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.30 **ЎЗБЕКИСТОН ССР ВАТАНГА РАПОРТ БЕРАДИ. Кўрсатувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ш. Р. РАШИДОВ иштирок этади. Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.20 «Нафосат оламида». 20.50 «Ахборот» информацион программаси. 21.10 «Партияни, Ватанни шарафлаймиз». Музикали композиция. **Москва кўрсатади** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. «Чорвачилик факультети» (ўзбек тилида). 23.00 «Санъатга бағишланган умр». Ҳужжатли фильм премьераси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 20.40 «Баҳорнинг 17 лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 9-серияси. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Ёш томошабинлар театрларининг халқаро ташкилоти вакиллари — студиямиз меҳмони (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 Спорт программаси. Бадиий гимнастика бўйича интервидение кубоги учун. Польшадан олиб кўрсатилади. Сув полоси бўйича Европа чемпионлари кубоги учун финал мусобақалари. Дзю-до кураши бўйича СССР чемпионати. Киевдан олиб кўрсатилади. Трансляция охирида кўрсатувлар программаси.

Учинчи программа. 18.00 дан Душанба кўрсатади.

11 ДЕКАБРЬ

СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 «Баҳорнинг 17 лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 8-серияси. 13.50 Рус романси. А. Огнивцев куйлайди. 14.15 Ўсмирлар учун. «Изловчилар». 14.45 Бадиий ҳаваскорлик қатнашчиларининг концерти. Ужгороддан олиб кўрсатилади. 15.15 Дўстлар меҳри. 16.05 Телевизион ҳужжатли фильмлар программаси. 16.50 «Жанубий Америка. Амазонка ».Географиядан ўқув кўрсатуви. 17.15 Кўрсатувлар программаси. 17.20 Янгиликлар. 17.30 Фан оламида. **Тошкент кўрсатади.** 18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.10 Болалар учун кинофильм. 18.20 Ўқувчилар учун. «Глобус» программаси (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 18.50 Халқ контроли экрани. 19.20 «Ахборот» информацион программаси. **Ўзбек тилида:** 19.35 Ўн минут музика. 19.45 «Замондошларимиз — қаҳрамонларимиз». 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 «Санъат усталари». Ҳалима Носирова. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Рангли телевиденне. «Москва конькиси». Фигурали учиш бўйича халқаро мусобақалар. В. И. Ленин номли Марказий стадион спорт саройидан олиб кўрсатилади. Трансляция охирида кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.00 Рангли телевидение. Болалар учун. «Моҳир қўллар». 18.30 СССР Ички Ишлар Министрлиги ҳарбий қисми ашула ва рақс ансамблининг концерти. 19.00 Рангли телевидение. «Безаклар». 19.30 Инсон ва қонун. 20.00 Рангли телевидение. «Қуёш мақомлари». Телевизион музикали фильм премьераси. 20.40 СССР Олий Совети депутатлари ҳикоя қиладилар. 20.50 «Баҳорнинг 17 лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 10-серияси. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбек тилида). 22.30 «Композиторнинг кинодаги ижоди». Кинокўрсатув (рус тилида).

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. Рус тилида: 19.15 «Қаҳрамон аёл». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.30 Юқори синф ўқувчилари учун математикадан консультация (ўзбек тилида). 20.00 «Санъатда мазмун ва шакл». Эстетика асосларидан факультатив курс. 20.40 А. Островский. «Бўрилар ва қўйлар». Телевизион фильм-спектакль. 1-серия.

ХАРИДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!
11 ДЕКАБРЬ ЭРТАЛАБ СОАТ 11 ДА 27-«ГАСТРОНОМ» МАГАЗИНИДА (Ш. Руставели кўчаси, 36-уй).
ЎЗБЕКИСТОН «ГАСТРОНОМ» КОНТОРАСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ БУЛКА-КОНДИТЕР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРГАН КОНДИТЕР МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ
САВДО КЎРГАЗМАСИ ЎТКАЗИЛАДИ
САВДО-КЎРГАЗМАСИГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

Тошкент оқшоми 4 бет.
10 ДЕКАБРЬ, 1973 й.
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КУЧАСИ, 15-УЙ.
Р—02811. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр В —2361.
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02.49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими—33.81.42.